

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Kaina 75 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, LAPKRIČIO - NOVEMBER 29, 2007

Vol. XCVIII Nr. 231

Adamkus — Metų europietis

Metų europiečio titulą pelnęs prezidentas Valdas Adamkus ir Europos komisarės Dalia Grybauskaitė (k) bei Viviane Reding. Džojos Barysaitės (ELTA) nuotr.

Vilnius, lapkričio 28 d. (Alfa.lt) — 2007-ųjų europietis gyvena Vilniuje. Vėly antradienio vakarą Briuselyje Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus paskelbtas Metų europiečiu.

Autoritetingas laikraštis „European Voice“, priklausantis „The Economist“ leidinių grupei, Lietuvos va-

dovą buvo nominavęs Metų valstybės veikėjo kategorijoje už jo indėlį derantis dėl naujosios Europos Sąjungos (ES) sutarties. Tačiau antradienio vakarą „Palais d'Egmont“ rūmuose paskelbta, kad V. Adamkus iš visų 50 nominantų išrinktas Metų europiečiu.

Kaip žinoma, birželį ES vado-

vams buvo kilę sunkumų rasti naują kompromisą dėl reformų Bendrijos viduje. Daugiausia problemų tuomet kėlė griežta Lenkijos pozicija. Pasibaigus pagrindiniams posėdžiams, ES pirmininkavusios Vokietijos kanclerė A. Merkel paprašė pagalbos – ji pasiūlė V. Adamkui ir N. Sarkozy pasilikti po vidurnakčio ir būti tarpininkais aptariant problemą su Lenkijos vadovu Lech Kaczyński. Politikos ekspertai ir patys politikai V. Adamkaus tarpininkavimą įvertino ypač palankiai.

„Esu įsitikinęs, kad jauna ir maža Europos Sąjungos šalis gali labai daug padaryti. Džiaugiuosi, būdamas Lietuvos atstovas ir vadovas, galėjęs padėti spręsti vieną iš svarbiausių ES problemų, susijusių su Konstitucija ir ateitimi, – antradienio vakarą Briuselyje sakė V. Adamkus. – Mums, derybininkams, įsimintina birželio diskusijų naktis Briuselyje buvo geriausia pamoka, kad net sunkiausiais klausimais Europos Sąjunga gali rasti bendrą susitarimą. Dėkoju Lenkijos vadovams, suvokusiems istorinio susitarimo svarbą, ir mano derybų kolegoms –

Nukelta į 6 psl.

Svarstymai dėl dvigubos pilietybės užtruks

Vilnius, lapkričio 28 d. (Alfa.lt)

— Seimo sudarytos tarpžinybinės darbo grupės, ieškančios, kaip sureguliuoti dvigubos pilietybės įteisini-
mą, pirmininkas Arminas Lydeka paprašė Seimo valdybos neskubėti svarstyti parlamentaro Artūro Paulausko siūlymo dėl dvigubos pilietybės rengti referendumą. Šiam siūlymui dar rugsėjį Seimas pritarė po patikimo ir turėjo pradėti svarstyti gruodžio pradžioje.

„Gali būti taip, kad susipjaus darbo grupės darbai ir Seimo svarstymai. Tačiau dabar pasirašiau raštą Seimo valdybai, kad neskubėtų įtraukti į darbotvarkę referendumo svarstymo ir palauktų, kol mūsų grupė baigs savo darbą. Tikiuosi, į tai bus atsižvelgta“, – teigė A. Lydeka.

Parlamentaras pripažino, kad darbo grupė greičiausiai darbus baigs ne anksčiau, negu nustatyta Seimo valdybos pavedimu sudarant tokią grupę.

„Mums paskirta darbus baigti iki kovo 1 d. Tikiuosi, kad iki tada ir suspėsime“, – kalbėjo A. Lydeka.

Anot jo, kol kas yra įvykęs tik vienas tarpžinybinės darbo grupės posėdis, kuriame nieko rimta nesutarta. Kitas posėdis numatomas gruodžio pradžioje – tuomet grupės nariai turės pateikti siūlymus.

V. Landsbergį nustebino britų sprendimas

Vilnius, lapkričio 28 d. (BNS) — Europarlamentaras Vytautas Landsbergis piktinasi, jog Rusijos atstovas Michail Margelov gali pirmininkauti Europos Tarybos Parlamentinei Asamblėjai (ETPA), nors ši valstybė garsėja žmogaus teisių pažeidimais.

„Rusija neįvykdė nė vieno prisimto išpareigojimo, kai tapo ET nare, o ET už visa tai yra pasirengusi paskelbti Rusijai ne balsavimo teisės

apribojimą, bet prezidentavimo Asamblėjai pareigas ir garbę“, — sakoma trečiadienį išplatintame konservatoriaus V. Landsbergio pranešime.

Pasak jo, Europa, suteikdama galimybę pirmininkauti ETPA Rusijos atstovui, priklausančiam propretidentinei partijai „Vieningoji Rusija“, šaiposi pati iš savęs.

Kaip sakė V. Landsbergis, kon-

servatorių frakcijai ETPA priklausantis M. Margelov vadovauti Asamblėjos darbui gali pradėti kitų metų sausį, nors galutinis sprendimas dar nėra priimtas.

„Kiek žinau, dėl to jau susitarta, bet dar sprendimo nėra. Na, jis yra keliamas kandidatu į pirmininkus. Nežinau, kaip čia britų konservatoriai taip nusprendė“, — pabrėžė V. Landsbergis.

Šiame numeryje:

- Lietuvių telkiniuose. J. Aisčio poezijos vakaras ir JAV LB tarybos premijų paskyrimas (p. 2, 8)
- Seimas ketina pažaboti Vytį (p. 3)
- Ką remia PLB fondas? (p. 4)
- Paminėta veteranų diena (p. 5)
- Laiškai, nuomonės, komentarai (p. 5, 11)
- Šv. Kazimiero parapijai Montreal 100 metų (10) (p. 9)
- Lietuviškos Kalėdų eglutės (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.32 LT
1 EUR — 3.45 LT

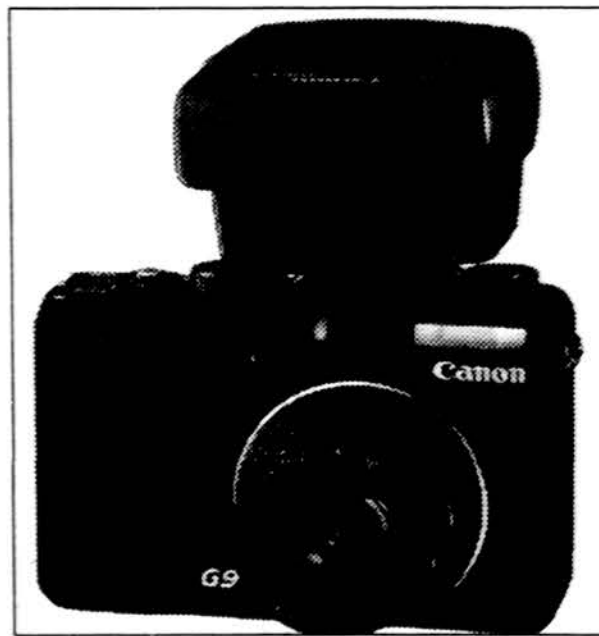
Už dovanas — priekaištai

Vilnius, lapkričio 28 d. (BNS) — Seimo senbuvių apdovanojės brangiais fotoaparatais premjeras Gediminas Kirkilas persistengė, mano politikų kodekso autorius parlamentaras Kęstutis Čilinskas.

Šias dovanas premjeras Vyriausybėje įteikė Seimo nariams, parlamente dirbantiems jau po 15 metų. Vyriausybės vadovas apdovanojo socialdemokratų Česlovą Juršėną, Justiną Karosą, Algimantą Salamakiną, Ireną Šiaulienę ir konservatorių Andrių Kubilių bei Antaną Stasiškį, rašo dienraštis „Kauno diena“.

Skaitmeniniai fotoaparatai „Canon G9“ valstybės biudžetui atsiėjo 11,000 litų, jie nupirkti iš reprezentacijai skirtų lėšų.

„Vyriausybė, kaip ir premjeras, yra atskaitinga Seimui, todėl manau, kad nelabai etiški tokie santykiai, kai iš atskaitingo asmens priimamos tokios dovanos“, — antradienį dienraščiui teigė konservatorių frakcijai

Premjeras dalino prabangius fotoaparatus.

priklausantis K. Čilinskas.

Anot jo, galima šiaip pagerbti senbuvių, tačiau materialinis Seimo narių skatinimas iš Vyriausybės vadovo pusės yra neetiškas.

K. Čilinskas tvirtino, jog būtų negražu, net jeigu **Nukelta į 6 psl.**

PERIODICALS

*****ORIGIN MIXED ADC 604
S48 P1 051508 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-28-07

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

LIETUVIŲ TELKINIAI

ROCKVILLE, MD

Jono Aisčio poezijos vakaras ir LB Kultūros tarybos poezijos premijų paskyrimas

ELVYRA VODOPALIENĖ

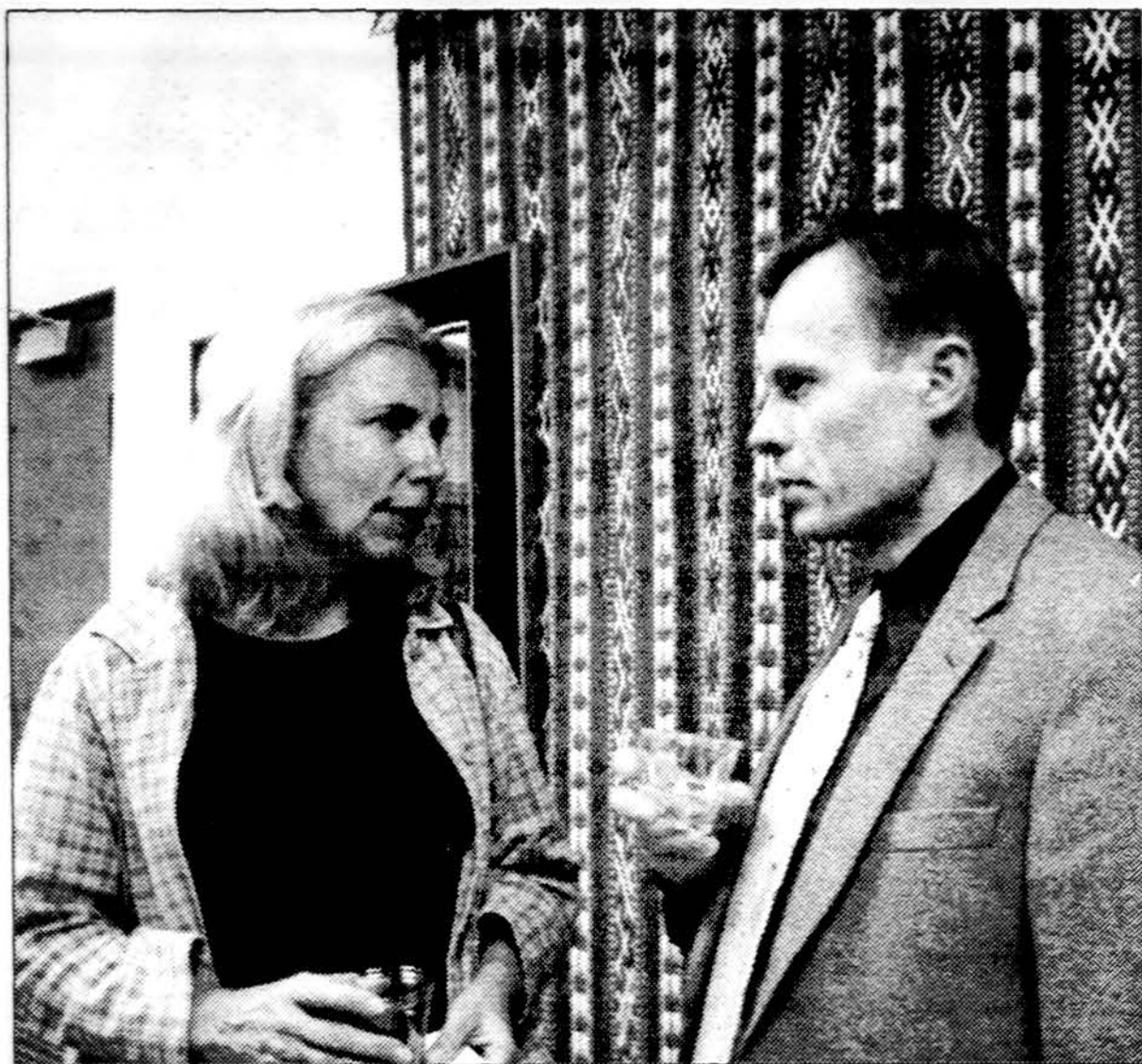
Po ilgai laukto lietaus, kuris atgaivino dar rudenį žydinčias gėles, medžius ir krūmus, ruduo vėl pažėrė saulėtą dieną, auksu apibardamas medžių lapus. Tokios gražios rudens dienos pavakarę įvyko poeto Jono Aisčio – poezijos vakaras. Šį vakarą suruošė spalio 27 d. 2007 m. Rockville, MD. JAV LB Kultūros taryba.

Vakaro programą pradėjo Sigita Naujokaitienė, JAV LB Kultūros Tarybos valdybos narė. Pasveikinusi visus susirinkusius svečius savo įžangoje teigė: „Jonas Aistis gimė 1904 metais ir paliko šią žemę 1973 metais. Sueina 103 metai nuo jo gimimo ir 34 metai nuo jo mirties. Nėra jokio apvalaus skaičiaus, kai esame pratę švęsti, bet yra pats tinkamiausias laikas čia, Washington, pagerbti įžymų mūsų poetą.“ Po Naujokaitienės įžangos buvo rodomos filmo – „Nemainingiausia šitos žemės į didžius turtus“ ištraukos. Ekrane pasirodė poetas Aistis – toks, kokį mes, Washington lietuviai prisimename: nedidukas, smulkus, kuklus, su švelnia šypsena. Buvo miela klausytis jo skaitant savo poezijos eiles, matant jį vaikščiojant gamtoje tarp medžių, gėrintis gražiais gamtos peizažais. Šis filmas davė progą nors mintimis prisiliesti prie poeto, kuris, atrodo, taip neseniai buvo tarp mūsų, nors mirė 1973 metais birželio 13 dieną.

Po filmo buvo pakviesta Dalė Lukienė, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė, tęsti šio vakaro programą. Lukienė savo kalboje „Jonas Aistis poetas: asmuo ir jo kultūrinis palikimas“ supažindino mus su Aisčio jau-

nyste ir gyvenimu Lietuvoje, su jo mokslo keliu, gyvenimu užjūryje bei kultūrinio palikimu. Kruopščiai paruoštoje kalboje Dalė ne tik supažindino mus su poeto Aisčio gyvenimu ir darbu, bet įpynė ir keletą asmeninių pokalbių su poeto žmona Aldona Aistiene, kuri papasakojo, kaip ji 1939 m. pirmą kartą Kaune pamatė Aistį. Praeidama ji atsisuko įsitikinti, kad tai tikrai buvo tas poetas, laimėjęs 1938 m. Valstybinę literatūrinę premiją. Įdomu, kad ir jis tuo pačiu laiku atsisuko... Tarp svečių buvo miela matyti poeto žmoną Aldoną Aistienę su jos dukra Vakare ir sūnum Margiriu, kurių buvimas praturtino ir dar labiau įprasmino žymaus poeto pagerbimą. Vakare taip pat dalyvavo ir Aldonos sesers šeima ponai Gureckai. Pagerbime dalyvavo ir LR ambasadorius Audrius Brūzga su žmona Imsre Brūzgiene, kurių dalyvavimas visuomet pradiuina Washington Lietuvos Bendruomenę.

Po Lukienės paskaitos Naujokaitienė kalbėjo tema „Jonas Aistis – poetas.“ Ji savo kalbą pradėjo su ištrauka iš gero Aisčio draugo rašytojo Antano Vaičiuliaičio „Knygos ir žmonės“, kurioje jis teigia: „Apie Joną Aistį būtų galima kalbėti ne vien kaip apie poetą, bet ir kaip apie mokslininką, tautos likimo filosofą, valstybės teoretiką, visuomenės darbuotoją, publicistą, literatūros kritiką, bibliotekininką, sportininką, slidinėtąjį Alpių kalnuose, įdomių laiškų autorių...“ Naujokaitienė supažindino svečius su žodžio „poetas“ kilme ir jo graikišką šaknį – „poetes“, kūrėjas iš „poein“ – kurti. Taip pat su poeto raštais, poeto Aisčio pir-

LR ambasadorius Audrius Brūzga kalbasi su Washington LB pirmininke Danele Vidutiene Jono Aisčio poezijos vakaro metu.

E. Vodopalienės nuotr.

mą poezijos knygą „Eilėraščiai“, kuri pasirodė 1932 metais, taip pat trumpai supažindino su kitomis Aisčio išleistoms knygoms, pailustruodama tai įvairiomis citatomis. Baigdama kalbą pranešėją vėl rėmėsi Antano Vaičiuliaičio mintimis: „Jonas Aistis yra vienas iš tiesioginiausių mūsų lyrikų.“ Po savo kalbos ji pakvietė Kristijono Donelaičio Lietuvos mokyklos mokytojas Redą Macenytę, Danguolę Senutą, Rasą Kašetienę ir mokyklos vedėją Iloną Verbušaitienę paskaityti keletą poeto Jono Aisčio eilėraščių. Poeto Aisčio eilės tikrai palietė žmogaus jausmus, pavyzdžiui, „Augo sode serbenta, ašarinėm kekėm, buvo meilė taip šventa, niekam nepasakėm...“ Arba apie ilgesingą tėvynės meilę: „Laukas, kelias, pieva kryžius, šilo juosta mėlyna, debesėlių tankus ižas ir gaudi gaudi daina...“

Nukelta į 8 psl.

**Remkite ir platinkite
katalikišką spaudą
„DRAUGAS“
www.draugas.org**

DRAUGAS
(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500. Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas - 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV
Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klasė: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00
Kanadoje (USD)
Metams \$215.00 • 1/2 metų \$130.00
• 3 mėn. \$100.00
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis
Oro paštu
Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00
Į Lietuvą reguliariu paštu
Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV
Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$48.00
Kanadoje (USD)
Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00
• 3 mėn. \$75.00
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis
Oro paštu
Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu
Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaite
redakcija@draugas.org
Kultūrinio šėštadienio priedo redaktorė –
Aldona Žemaityte
aldaze@gmail.com
Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,
nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien,
nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.
Skelbimų kainos atsiunčiamos,
gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.
Nenaudotų straipsnių nesaugo.
Siunčiant prašome pasižinti kopija.

El-paštas:

rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Jono Aisčio poezijos vakaro programos dalyviai (iš kairės): Rasa Kašetienė, Danguolė Senutė, Reda Macenytė, Ilna Verbušaitienė, Vakare Aistytė-Valaitienė, Aldona Aistienė, Margiris Aistis, Sigita Naujokaitienė, Dalė Lukienė ir Diana Šarakauskaitė.

Rimo Žilinsko nuotr.

SEIMAS KETINA PAŽABOTI VYTĮ

MINDAUGAS KLUSAS

Dar šiais metais Seimas žada suvienodinti įstatymus, kuriais bus reglamentuotas valstybės simbolių naudojimas. Kadangi Vyčio spalvos, raitelio figūra daugiau nekis, tai ir priežasčių nesusipratimams bei komiškomis istorijoms nebeliks.

„Lietuvos žinios“ (LŽ) rašė, kad valstybės simbolius neretai kas kaip nori, taip ir naudoja ar vaizduoja. Atrodo, kad tokia netvarka greitai baigsis. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto (TTK) narys liberalcentristas Gintaras Steponavičius su kolegomis galutiniam parlamentarijui svarstymui įregistravo įstatymą „Dėl Lietuvos valstybės herbo“ pakeitimo įstatymą ir Valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo pataisas. Netrukus valstybės simbolis Vytis turės ne tik istorinį ideologinį turinį, bet ir nusišlovėjusius išraiškos kanonus. Naujoje įstatymo redakcijoje pateikiamas Lietuvos valstybės herbo etalonas ir adaptuoti jo pavyzdžiai, sugriežtinta simbolio vaizdavimo tvarka, o svarbiausia, kilstelėtas Vyčio prižiūrėtojo – Lietuvos heraldikos komisijos autoritetas. G. Steponavičius spėja, kad naujoji įstatymo redakcija bus patvirtinta iki metų pabaigos – esą ginčų dėl jos jau nebekyla.

Galios vienintelis įstatymas

„Išgalios vienas bendras heraldikos įstatymas, kurio nuostatos anksčiau buvo išsibarsčiusios po kitus teisinius aktus“, – teigė G. Steponavičius. Nauja ir tai, kad valstybės herbo įstatyme drauge su Vyčiu įteisinami ir kiti nacionaliniai simboliai – Gediminaičių stulpai ir dvigubas kryžius. „Jie jau naudojami kai kurių šalies tarnybų uniformose, tačiau dabar bus įteisinti įstatymu“, – sakė parlamentaras. Naujoje įstatymo redakcijoje bus tiksliai apibrėžti valstybės herbo etalonai ir jų naudojimo tvarka. „Ne per daug smulkmeniškai nurodant, kur privaloma kabinti šiuos simbolius“, – aiškino pataisų iniciatorius. Taip pat įstatyme pateikiamas sąrašas, kokios valstybės įstaigos ir kur privalo naudoti herbą.

Aiškesnis komisijos vaidmuo

Nors herbo spalvas apibrėžia dabar galiojantis įstatymas, tačiau jų patikslinimus turės nustatyti Heraldikos komisija, kurios funkcijos, uždaviniai ir teisės taip pat patikslintos naujoju dokumentu. Kad naujasis įstatymas sustiprins Heraldikos komisijos vaidmenį, mano ir parlamentaras Saulius Pečiūnas: „Simbolius visi privalės derinti su Heraldikos komisija. Ši institucija prižiūrės, kad nebūtų pažeidžiami heraldikos principai, istorinės tiesos.“ Taip, anot jo, bus sustabdyta savivaldybių, apskričių administracijų, miestų ir miestelių valdininkų saviveikla.

Nustatytos tikslios spalvos

Naujoje įstatymo redakcijoje herbo aprašymas lieka nepakitęs, tačiau specialistams bus patikėta kanonizuoti jo spalvas. Tiesa, išlieka herbo vaizdavimo elektroninėje erdvėje problema. „Neišvengiamai prie to turėsime sugrįžti“, – sutiko S. Pečiūnas.

Regis, darbai aplenkė parlamentaro žodžius. Vyriausybės kanceliarija prieš kelis mėnesius vienai dizaino studijai, kuri buvo atrinkta konkursu, užsakė paruošti reglamentus, nustatančius tikslias valstybės simbolių spalvines gamas. LŽ kalbintas Vyriausybės Komunikacijos departamento Komunikacijos koordinavimo skyriaus patarėjas Šarūnas Sakalauskas patvirtino, kad šie darbai jau baigti. Pamatyti Heraldikos komisijos patvirtintus elektroninius valstybės vėliavos ir herbo formatus greitai bus galima naujoje Vyriausybės interneto svetainėje. „Jie universalūs, prieinami visiems vartotojams, net ir neturintiems įmantrios programinės įrangos. Tačiau jei žmonės nori juos išvysti jau dabar, gali nedvejodami kreiptis į mus“, – siūlė Š. Sakalauskas.

Žvelgti šiuolaikiškai

1990 metais buvo patvirtintas pirmasis Lietuvos valstybės herbo variantas, kurio pagrindu tapo skulptoriaus Juozo Zikaro 1925 metais Lietuvos monetoms sukurtas skulptūrinis Vyčio atvaizdas. Jį galime vadinti pereinamojo laikotarpio simboliu, pabrėžusiu, kad Lietuvos valstybė yra prieškarinių tradicijų tęsėja. Būtent toks Vytis kryžiaus fone yra išaustas dailininko Kęstučio Balčikonio gobelene, puošiančiame parlamento senąjį plenarinių posėdžių salę.

1991 metais rugsėjo 4 d. Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas patvirtino patikslintą, dabartinę valstybės herbo variantą. Nuo ankstesniojo jis skiriasi tuo, kad jame atgaivintos istorinės Vyčio spalvos ir metalai, atsiradę dar didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto laikais.

Menotyrininkas Gintaras Baltinas priminė, kad lietuviškose monetose Vytis vaizduojamas skirtingai – pakelta arba nuleista uodega. „Tai nėra didelė bėda, tačiau nevienodas atvaizdo traktavimas yra sukėlęs ir nepatogumų. Dėl skirtingų herbo atvaizdų pasuose mūsų šalies piliečiai būdavo užlaikomi užsienio šalių muitinėse“, – prisiminė G. Baltinas.

Tačiau menotyrininkas siūlė neprisirišti prie kanonizuotų ženklų, o modernėjant visuomenei nebijoti taikyti naujovių heraldikoje. „Prisiminus dešimtojo dešimtmečio patriotinį patosą nenuostabu, kad Vytis buvo beveik perkeltas iš senojo prieškarinės Respublikos herbo. Tuomet svarbiausia buvo demonstruoti okupacijos nutrauktą valstybės tęstinumą. Tačiau dabar, kai įrodėme savo gyvybingumą ir esame pripažinti visame pasaulyje, galėtume pažvelgti į savo simbolius šiuolaikiškiau“, – teigė G. Baltinas.

„Lietuvos žinios“

Jie niekada nenurims

PETRAS KATINAS

Jau ne kas savaitę, o kone kasdien Rusijos žiniasklaida mirgėte mirga straipsniais ir komentarais apie Baltijos šalis. Pastaruoju metu ryškėja tendencija skelbti Lietuvą, Latviją ir Estiją šalimis, labiausiai priešiškomis ir keliančiomis grėsmę Rusijai, jos saugumui. Bet ir tai dar ne viskas. Imta skleisti, jog Baltijos šalių nepriklausomybė yra tik istorinis nesusipratimas, paradoksas ir laikinas reiškinys. Dar daugiau, pabrėžiama, kad be Rusijos minėtos valstybės, konkrečiau – Lietuva, apskritai nebūtų atsiradusios. Pasirodo, lietuviai privalo būti amžinai dėkingi Stalinui už Vilniaus ir Vilniaus krašto grąžinimą 1940 m. galutinės okupacijos išvakarėse ir Klaipėdos – po Antrojo pasaulinio karo. Esą tik Stalino nuopelnas, kad Lietuva apskritai turi savo teritoriją. Ir dar, Klaipėda vis dažniau vadinama Memeliu, o žodis Klaipėda rašomas skliausteliuose. Kalbant apie dabartinę situaciją pažymėsiu, kad net oficialius Kremliaus administracijos, jau nekalbant apie vadinamojo parlamento – Valstybės Dūmos, tapusios dūmine „valdomosios demokratijos“ uždanga, pareigūnus ir kai kuriuos Vakarų politikus dėl Baltijos šalių nepriklausomybės palaikymo imta kritikuoti.

Štai šiomis dienomis vienas Dūmos veikėjas Konstantin Kosačiov paskelbė straipsnį „XXI amžiaus politinė mitologija“, kurį perspausdino didieji Maskvos dienraščiai. Jame rašoma: „Savo metu Baltijos šalys taip išgąsdino Europą „rusų grėsme“ jų nepriklausomybei, kad tuos pribaltus paskubomis priėmė į NATO ir ES, nepaisant neišspręstų sienų ir nacionalinių mažumų problemų. Tuo pačiu stebėtina, kad baltiečiams iki šiol palyginti sekasi gąsdinti savo partnerius ta grėsme. Tam panaudojamos legendos apie „sovietinę okupaciją“, ir Baltijos politikai renka savo elektorato taškus, tuo pačiu siekiant rasti būdą prispausti asmenis pagal nacionalinę priklausomybę. Prieinama iki ypač gėdingų faktų – paminklų naikino ir atviro nusikaltėlių-kolaborantų (turima galvoje vokiečių – P. K.) rehabilitacijos. Tos okupacijos legendos pasidarė tokios patrauklios, jog dabar ir kitose buvusiose SSRS respublikose skubiai imta ieškoti savo istorijoje kažkokių tariamų Rusijos ar sovietinės okupacijos pėdsakų. Istorijos traktavimas ir korėgavimas įgavo nacionalinių epidemijų pobūdį. Kai kurios politinės jėgos ateina į valdžią ir ją išlaiko savo rankose vien tik tų pačių okupacijos ir priespaudos mitų dėka. Tai yra, štai vėl ateis rusai ir atims taip ilgai lauktą ir iškentėtą nepriklausomybę.“

Pagrindinės Rusijos masinės informacijos agentūros, jau nekalbant apie laikraščius, su pasitenkinimu citavo Europos tarybos tarptautinių santykių centro (The European Council on Foreign Relations, ECFR), kaip nepriklausomos organizacijos, pranešimą „Jėgų išsidėstymas dėl Europos Sąjungos ir Rusijos santykių“. Tame pranešime ES šalys suskirstytos į penkias grupes pagal kiekvienos tos grupės valstybės santykių su Maskva pobūdį. Pabrėžiama, kad Rusija beveik visiškai perėmė iniciatyvą dėl vieningosios Europos, kurios vienybės net nesimato, nepaisant daugybės popierinių deklaracijų, sukūrimo. ECFR pranešime Lietuva ir Lenkija priskiriamos tai ES šalių grupei, kuri yra naujojo „šaltojo karo“ su Rusija šalininkės (New Cold – Warriors), ir jos abi vykdo atvirai priešišką Rusijai politiką. Pranešimo autoriai tvirtina, jog Lietuva ir Lenkija įtaria Rusiją rengiant jai „šaltąjį karą“ su ES. Sakome, kad Lietuva ir Lenkija stengiasi formuoti perdėm kritišką ES požiūrį į Rusiją, nuolat primena apie nesprenžiamas istorines problemas, patirtas skriaudas ir nepraleidžia progos kritikuoti savo istorinę kaimynę. Tiesa, Lietuva, skirtingai nuo Lenkijos, Rusijos atžvilgiu laikosi kiek nuosaikesnės politikos. Tačiau pabrėžiama, kad esant visiškai Lietuvos priklausomybei nuo Rusijos dujų ir naftos, Lietuva po nutraukimo tiekti jai naftą „Družbos“ naftotiekiu netgi drįso grasinti pasinaudoti veto teise dėl ES ir Rusijos naujosios sutarties.

„Pragmatiškosiomis“ ES šalimis ECFR pranešime vadinamos šalys – strateginės Rusijos partnerės: Vokietija, Prancūzija, Italija ir Ispanija. Visos jos palaiko su Rusija ypač glaudžius dvišalius politinius ir ekonominius santykius. Pažymima, jog tos valstybės vysto su Rusija strateginę partnerystę, nepaisydamos jokių pareiškimų apie vieningą ES šalių užsienio politiką. Pagaliau dvi ES valstybės – Graikija ir Kipras – įvardijamos kaip Rusijos „Trojos arkliai“, kurie eina Maskvos botago raginami. Taip pat pranešime rašoma, kad visiškai neaiški ir nesuderinta ES šalių politika Rusijos atžvilgiu yra labai patogi Maskvai, kuri daro vis didesnę įtaką kiekvienai iš jų atskirai, naudodama savo ekonominius svertus, pirmiausia energetinius, ir paversdama Europą politiškai neveiksnia. Vos ne kolonija. Tą nemalonų faktą pripažino ir pats ECFR vykdomasis direktorius Mark Leonard, pareiškęs, jog Rusija dabar tapo pačiu galingiausiu faktoriumi, sėkmingai skaldančiu Europą. Tuo pačiu M. Leonard primena, jog tik tuo atveju, jeigu ES šalys pagaliau susitartų dėl vieningos politikos Rusijos atžvilgiu, jos galėtų perimti iniciatyvą. Tuo labiau, kad ekonomiškai Europa yra stiprenė nei Rusija. Rusija kelia pavojų, ir tą pavojų galima sustabdyti arba bent jau sumažinti, jeigu ES šalys imsis griežčiau ir principingiau reikalauti, kad Rusija laikytųsi savo tarptautinių įsipareigojimų. Pagaliau, Rusijos dalyvavimas „didžiajame aštuonetė“ irgi gana neapibrėžtas.

Kol kas, deja, tokių reikalavimų Rusijai nesigirdi. Kita vertus, kada Maskva laikėsi tokių įsipareigojimų ar sutarčių? Geriausias to pavyzdys – Rusijos sprendimas nutraukti dar „šaltojo karo“ pabaigoje pasirašytą sutartį dėl įprastinės ginkluotės Europoje. Todėl Kremliui tokie analitikų įspėjimai apie Maskvos vykdomą Europos skaldymą kaip vanduo nuo žąsies. Tenka tik liūdnai konstatuoti, kad Jaltos ir Potsdamo šmėkla vis dar sklinda virš Senojo žemyno.

KĄ REMIA PLB FONDAS?

JUOZAS LUKAS

Keli rėmėjai klausė, kokius darbus, veiklą ar projektus Pasaulio Lietuvių Bendruomenės fondas (PLBF) remia. Trumpas atsakymas būtų – visokius, kurie naudingi ir reikalingi išeivijai, Lietuvai, lietuviybės išlaikimui, lietuvių labdarai. Remiami projektai keičiasi su laiku, sąlygomis ir reikalingumu. Daugelis sąskaitų arba fondelių atidaromi tada, kai rėmėjai atsiunčia didesnes aukas ir prašo telkti daugiau lėšų jų siūlomiesiems projektams. Arba kai Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) ir Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) valdybos, kai kurios lietuvių organizacijos ar draugijos paprašo surengti specialius vakus padėti telkti paramą jų vykdomiems projektams ir panašiai, ar PLBF direktoriai patys nutaria ką nors paremti. Sąrašas ilgas, nes PLBF veikia nuo 1979 metų ir turėjo daugiau kaip 80 atskirų sąskaitų ar fondelių. Šiuo metu aktyvūs yra 22 fondeliai.

Didžiausias projektas 1979 metais buvo per 5 metus surinkti 600,000 dol. ir įsteigti pastovią išeivijos lietuvių Lituanistikos katedrą kuriame nors Šiaurės Amerikos universitete, stengiantis įgyvendinti 1978 metais PLB Seime Toronto priimtą nutarimą. Tie pinigai buvo surinkti, įmokėti University Illinois at Chicago, ir amžina PLB Lituanistikos katedra jau veikia nuo 1984 metų rudens. PLBF įmokėta ir universiteto gerai investuota negrąžinama 600,000 dol. dovana arba „Endowment“ per 20 metų iki dabar padidėjo net tris kartus, išaugo iki 1 milijono 750 tūkstančių dolerių, uždirbti procentai moka už katedrą ir toliau augina naliečiamą pagrindinį lietuvių dovanos kapitalą. PLBF rūpinasi katedros magistrantų bei doktorantų stipendijomis ir iki šiol iš 1986 metais įsteigto Stasio Barzduko vardo stipendijų fondelio išmokėjo stipendijantams apie trečdalį milijono. Šiuo metu PLBF yra du fondeliai arba sąskaitos katedrai paremti: Lituanistikos katedros ir Stasio Barzduko stipendijų fondas. Šiuo metu abiejuose fondeliuose yra keli tūkstančiai dolerių ir laukiam mecenatų čekių.

PLBF nuo 1994 metų yra Broniaus Bieliuko vardo stipendijų fondas, iš kurio išmokėta 40,000 dol. Nuo 2003 metų veikia Antano Juodvalkio vardo stipendijų fondas žurnalistikos stipendijai. Abu fondai toliau remia Vytauto Didžiojo universiteto studentus.

Praėjusiame dešimtmetyje (1990–1999), Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, labai aktyvūs buvo prof. dr. Rimo Vaičiūčio ir dr. Stasio Bačkio stipendijų fondai. Pirmasis rėmė Vilniaus, Vytauto Didžiojo, Kauno technologijos ir Vilniaus technikos universitetus, o antrasis – Kauno technologijos universiteto studentus. Šio dešimtmečio (nuo 2000 m.) pradžioje veikė prof. dr. Romualdo ir Nijolės Kašubų stipendijų fondas Kauno technologijos universiteto studentams ir prof. dr. Broniaus Vaškelio stipendijų fondas PLB Lituanistikos katedros magistrantams ir doktorantams, atvykstantiems iš Lietuvos. Iš jų buvo išmokėta 76,000 dol.

Specialiai mokslo įstaigoms paremti veikia Vytauto Didžiojo ir Klaipėdos universitetų fondai, Lietuvių išeivijos instituto paramos fondas ir Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje, Lietuvos mokykloms bei „Lietuvių namai“ mokyklai Vilniuje remti fondai. Iš tų fondų jau išmokėta per 89,000 dol.

Nuo 1999 metų PLBF veikia Dieviško kryžiaus (Divine Cross Fund I) fondas, įsteigtas anonimo geradarijo per Indrę Tijūnėlienę, kurio tikslas yra remti kardinolo Audrio J. Bačkio prižiūrimus labdaros projektus Vilniaus arkivyskupijoje Lietuvoje. Iš jo jau išmokėta 100,000 dol. ir papildomai gauta per 60,000 dol. tolimesnei paramai. Tas pats gerasis mecenatas praėjusiais metais per Indrę Tijūnėlienę įsteigė antrąjį Dieviško kryžiaus fondą (Divine Cross Fund II) su 50,000 dol. auka padėti vargingiausiems žmonėms per vyskupą Rimaną Norvilą.

PLB fondo valdyba (iš kairės): Vytautas Kamantas, Juozas Lukas ir Jonas Treška Jr.

Žiniasklaidai paremti veikia keli aktyvūs specialūs fondeliai. Tai Punske, Lenkijoje, lietuvių leidžiamam „Aušros“ žurnalui ir PLB valdybos leidžiamam bei Punske spausdinamam „Pasaulio lietuviui“, kuriam išmokėta apie 40,000 dol. Neseniai atidarytas naujas fondas Bernardinai.lt, renkamos aukos šiam internetiniam dienraščiui remti.

Daug lėšų buvo surinkta ir išmokėta PLB valdybų nutartų išleisti knygų paruošimui, spausdinimui ir platinimui. Savo veiklos pradžioje PLBF leido ir platino perspausdintus Lietuvos pagrindinio spaudos leidinius. Vėliau buvo išleistos arba platinamos Danutės Brazytės-Bindokienės „Lietuvių papročiai ir tradicijos išeivijoje“, Vytauto Landsbergio „Atgavė viltį“, Irenos Lukoševičienės „Gyvenimo ciklai“, „Lietuvos kovų ir kančių istorijos“ 16-kos knygų serija ir PLB istorijos knyga – Vitalijos Stravinskienės „Pasaulio Lietuvių Bendruomenė 1949–2003“. Už visus tuos leidinius buvo sumokėta per 200,000 dol. Šiuo metu dar platinamos „Papročiai“ ir PLB istorijos knygos, veikia jų sąskaitos.

PLBF 2000-aisiais metais atidarė Valdovų rūmų atstatymui Vilniuje remti sąskaitą arba fondą. Buvo gautos 95 aukos, surinkta 61,000 dol., pinigai reguliariai (kelis kartus per me-

tus) buvo persiūsti Valdovų rūmų paramos fondui Vilniuje. Tokiu būdu buvo išpildomas aukotojų noras bei pasitikėjimas, pinigai nebuvo laikomi JAV bankuose, kai per keletą metų dolerio vertė ir perkamoji galia, palyginus su litu, žymiai nukrito ir toliau krenta. Ši sąskaita toliau veikia, priima aukas ir tuoj persiunčia jas į Lietuvą.

Per PLBF buvo paremtos kelios mokyklos Lietuvoje, Sibiro ir Karaliaučiaus lietuviai, Seinų krašto veikla, Lietuvos našlaičiai, Užsienio lietuviams remti centras, kelios bažnyčios Lietuvoje, Vinco Kudirkos paminklo komitetas, Pietų Amerikos, Vakarų Europos ir Rytų Europos LB kraštų lietuvių veikla. Į Lietuvių išeivijos institutą prie Vytauto Didžiojo universiteto buvo persiūsti specialūs archyvai: Broniaus Kviklio, PLB valdybų, PLB seimų bei Jaunimo kongresų, „Pasaulio lietuvių“, JAV LB

nę lietuvaite iš JAV. Po 1991 metų sausio 13 d. tragiškų įvykių Vilniuje PLBF buvo atidaręs specialią sąskaitą, surinko ir žuvusiųjų šeimas parėmė su 19,500 dol. suma.

Daugiausia paramos buvo sutelkta ir daugiausia savo darbo PLBF skyrė PLB projektams: PLB Seimams, Jaunimo kongresams, PLB pirmininkų suvažiavimams, PLB Atstovybės Lietuvoje išlaikymui ir PLB valdybų veiklai (šalia jau anksčiau minėtų PLB Lituanistikos katedros projektų, „Pasaulio lietuvių“ paramos bei knygų leidimo). PLBF sutelkė ir išmokėjo dar apie trečdalį milijono dolerių. Aukos PLB veiklai priimamos ir toliau.

Pabaigai paminėsiu dar kelis projektus, kuriems dabar yra telkiamos aukos (šalia anksčiau išvardintų). Tai Lietuvių psichologų fondas remti kolegas ir jų mokslines konferencijas; prof. dr. Giedriaus Subačiaus kuriamam dokumentiniam filmui „Upton B. Sinclair: The Lithuanian Jungle“ apie lietuvių imigrantus paremti fondas ir Ruklos jaunimo fondas paremti Lietuvos karių šeimų vaikų sportą Ruklos apylinkėse. Bendrai, PLBF yra panašus į lietuvišką „United Way“ fondą, per kurį galima greitai ir veiksmingai paremti daugelį įvairiausių mažų ir didelių projektų, skirtų lietuvių bei stiprinti.

PLBF veiklą planuoja ir prižiūri 9 savanorių direktorių taryba (Laima Braune, Vytautas Kamantas, Kazys Laukaitis, Milda Lenkauskienė, Gražina Liautaud, Juozas Lukas, Kęstutis Slotkus, Jonas Treška Jr. ir Laima Zavistauskienė) ir teisės patarėjas advokatas Saulius Kuprys. Kasdieninius aukų rinkimo, raštinės, susirašinėjimo ir kitus administracinius darbus atlieka 3 narių valdyba (Vytautas Kamantas, Juozas Lukas ir Jonas Treška Jr.) su talkininkais. Visi jie dirba veltui, todėl kiekvienas paaugotas doleris tenka tam projektui ar paramai, kuriai jis buvo atsiųstas. Labai mažos išlaidos už paštą, spausdinimą, smulkius raštinės reikmenis, auditorius ir archyvų sandėlių nuomą apmokamos iš PLBF bendroje sąskaitoje laikomų uždirbtų kai kurių investicijų pelno pinigų. Gautos iš aukotojų nenurodytos aukos skirstomos pagal PLBF vadovų nutarimus reikalingiems aktyviems projektams. Per 28 metus PLBF gavo (apvaliomis sumomis) 3,400,000 dol., išmokėjo 3,200,000 dol. lietuviybės išlaikymo projektams, šiuo metu izde įvairiose sąskaitose ar fondeliuose yra apie 200,000 dol. PLBF yra pelno nesiekianti ir nuo mokesčių atleista organizacija (Not for Profit Corporation, Exempt from Income Tax, registered in the State of Illinois and State of Michigan, Federal ID No. 36-3097269). PLBF aukos gali būti nusiųstos nuo aukotojų pajamų mokesčių. Visi aukotojai gauna kvitus. Visas PLB Fondo izdo knygas ir ataskaitas galima pamatyti ir patikrinti: PLB Fondas, Juozas Lukas, 622 Tremont Court NW, Grand Rapids MI 49504, plbfondas@aol.com.

Prašom čekių rašyti ir siųsti: Lithuanian World Community Foundation, PO Box 140796, Grand Rapids MI 49514-0796.

2004–2006 metais Jurgis Birutis iš Florida ir jo bendradarbiai sėkmingai surengė du specialius vakus pagerbti Lietuvos partizanų atmintį, per PLBF atidarė specialias sąskaitas ir iš daugelio rėmėjų surinkę 12,300 dol. Taip buvo paremta Juozo Jakavonio „Šalia mirties“ atsiminimų knyga, išleista 2005 m. Kaune, ir 2006 m. filmas „Stirna“ apie partiza-

Čikagos meras Richard M. Daley sveikina veteranus. Dešinėje – programos vadovas aldermanas James Balcer. R. John Rapšio nuotr.

Paminėta veteranų diena

R. JOHN RAPŠYS
D-G Post 271 metraštininkas

Veteranų dienos minėjimas Čikagoje įvyko lapkričio 10 d. Soldier Field stadione, dalyvaujant American Legion, Veterans of Foreign Wars, Amvets, Vietvets ir kitoms Amerikos veteranų organizacijoms, visų JAV kariuomenės šakų atstovams ir publikai.

American Legion Darius-Girėnas Post 271 atstovavo: Alfredas Galinaitis, Jim Mazenis, Charles Flood ir R. John Rapšys.

Po vėliavų įnešimo ir invokacijos Čikagos meras Richard M. Daley pasakė pagrindinę kalbą. Kadangi tą dieną JAV marinai (U.S. Marine Corps) minėjo savo 232-ąjį gimtadienį, meras Daley, taip pat tarnavęs marinuose, palinkėjo visiems jiems ilgų gyvavimo metų.

Trumpai – drūtai

Po to pasisakė tik trys kalbėtojai, kurie trumpai (kas labai dar nedinga tarp lietuvių) atliko savo pareigą. Army Illinois National Guard kpt. Julius D. Penn, Afganistano veteranas, susilaukė karštų plojimų, kuomet tarė: „Teroristai gali nugriauti didžiausius dangoraižius iki

pamatų, bet Amerikos valstybinių pamatų niekas nenugriaus.“

Po to meras Daley prie Pirmojo pasaulinio karo kareivio paminklo padėjo tradicinį vainiką, skirtą visų laikų veteranams. Minėjimas baigtas trijų šūvių salve, „Taps“ trimito melodija (skautams žinoma kaip „Ateina naktis“) ir giesmė „God Bless America“.

Minėjime grojo 85th Division Army Reserve orkestras. Programai vadovavo James Balcer, Čikagos 11th Ward aldermanas ir marinų Vietnamo karo veteranas.

Dienos kilmė

Veteranų diena pirmą kartą Amerikoje buvo švenčiama 1919 m. lapkričio 11 d. Bet tada ji buvo žinoma kaip Armistice Day – paminėti prieš metus pasirašytas paliaubas su Vokietija: 11-to mėnesio 11-tą dieną 11-tą valandą.

Nuo 1954 m. JAV Kongreso nutarimu ta diena tapo Veteranų diena (Veterans Day), pagerbiant visus veteranus, nesvarbu, kada ar kur tarnavo. Prezidentas Nixon 1971 m. paskelbė, kad Veteranų diena bus švenčiama antrą lapkričio pirmadienį, nors praktiškai minėjimai paprastai vyksta šeštadienį prieš tai.

Buvęs Dariaus-Girėno posto komendantas Alfredas Galinaitis (d.) ir Myron Kirby, American Legion Illinois valstijos komendantas, kuriam priklauso apie 120,000 veteranų. R. John Rapšio nuotr.

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais:
redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

REIKIA APAŠTALAUTI!

Donatas Januta savo laiške, kaip vokiečiai pasakytų, „kurz und deutlich“ (trumpai ir aiškiai, o lietuviai sako „trumpai drūtai“) išdėstė „Draugui“ gyvybiškai būtiną finansinį pamatą – skelbimus! Kad tik dienraštis išsilaikytų... Jis labai logiškai ir įtikinančiai tai mums įrodė – kaip aiškų reikalą be jokių įrodymų (aksiomą). Tik pasižvalgykime aplink ir išvysime, jog laikraščiai (net ir radijo laidos) ne tik kad gyvuoja iš skelbimų, bet tiesiog pralobsta. „Chicago Tribune“, kupinas reklamų, o sekma-dieniais sverias visą „toną“, argi didžiutusi be skelbimų savo milžinišku pastatu „Tribune Towers“ pačioje elegantiškiausioje didmiesčio širdyje – šauniame prospekte Michigan Boulevard? Dieną prieš Padėkos šventę „Chicago Tribune“ negalima buvo pakelti, apsunkusį nuo gausybės skelbimų, metuose labiausiai ir daugiausia perkamai dienai – penktadieniui. Panašiai savo pertekusiu turtu džiaugiasi ir „Chicago Sun-Times“.

Elenai Skališienei laiške pasisakius prieš visa tai, atrodo, lyg ji išsakė dažnai girdėtą daugelio skaitytojų nuomonę, kurie teigia, kad jie pasimeta lietuviškame savaitraštyje, ieškodami straipsnių skelbimų garsinimo labirinte.

Liūdna skaityti E. Skališienės atvirą pasisakymą „Daug kas yra pareiškę man, kad (...), nes jie neranda laiko kasdienį laikraštį skaityti, (...)“. Siaubas! Ar tai nelygu pasakyti „neturiu laiko kasdien pavalgyti“? Kaip mes kasdien valgome, kad gyventume, tai mes privalome kasdien maitinti savo smegenis. Jei mes gulėsime ir nevaikšiosime – atrofuosis kojos. Todėl ir smegenys kasdien turi turėti mankštą. Tai

nuolat įrodo psichologai, apie tai rašė mūsų šimtmetis medicinos daktaras – žinovas, o pats – gyvas pavyzdys savo dabartine kūryba (101 m.). Amerikiečiai dažnai populiariai kartoja: „If you don't use it, you lose it!“ Ir jie tokiems neišmanėliams nukalė prideramą vardą „couch potato“. Peršasi mintis, jog inteligentui žmogui turėtų būti gėda „girtis“ tokiu savo „protinių gabumų“ nevalyvu-mu...

O dėl savaitraščio pigumo – legenda. Žvelgiant kokybiškai – ką gauni, dienraštis yra pigus. „Draugas“ yra ir dienraštis, ir savaitraštis, nes jis kiekvieną šeštadienį yra 24 psl., kaip ir savaitraštis. Tačiau nė vienas savaitraštis neturi tokio puikios kultūrinio priedo.

Išvada: mums visiems yra uždėta patriotinė pareiga sukrusti veikti (ir skubiai!), tautiškai pasidaruoti, tiesiog apaštalausti dėl savosios spaudos. Mūsų protėviai amžiais gynė savo gimtąją kalbą, savąją spaudą. Pasiaukojusios motinos, nepabūgusios pavoju, slankiojančių rusų žandarų, slapta mokė vaikus „vargo mokykloje“, savo šeimos židiny. Knygnešiai, nebijodami kalėjimo, rizikos gyvybei, nešė „per ugnį ir vandenį“ savąją spaudą tėvynėje. Kaip mes vaikystėje dainuodavome „Ei pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim, ne“, taip dabar ne daina, bet veiksmu turime gelbėti vienintelį dienraštį užsieny nuo žlugimo. Mes privalome, nepaisant kokių „bangų“ esame, bet, jei vadiname save lietuviu/lietuve, prumeruoti „Draugą“, kitus raginti jį prumeruoti, remti ir tai laikyti savo tautine garbe, savo, kaip patrioto, uždaviniu!

Stasė E. Semėnienė
Baraboo, WI

BAJORAI IR ŠIŲ DIENŲ LIETUVA

Stasės Semėnienės vedamasis „Lietuvos bajorai bruzda“ sukėlė prisiminimus iš gimnazijos laikų, kada turėjome išmokti apie Lietuvos bajorų pasidavimą Lenkijos didikams, šiems gavus didesnes privilegijas savo tautiečius skriausti.

Ne veltui Lietuvos dainius Maiaronis parašė baladę „Čičinskas“, iškeldamas bajorijos siautėjimą. Atrodo, kad ir šių dienų Lietuvoje netrūksta „čičinsų“, nes daugeliui

seimūnų ir aukštųjų valdininkų terūpi, kaip greičiau tapti milijonieriais.

Semėnienė teisingai pastebėjo, kad Lietuva turėjo Lietuvą mylinčių ir jos gerovei pasiaukojusių bajorų.

Šių dienų žmonės, susiorganizavę į bajorų organizaciją, turės daug pasidaruoti, kad nuplautų senolių paliktą purviną bajorų garbės dėmę.

Antanas Pauzuolis
Čikaga, IL

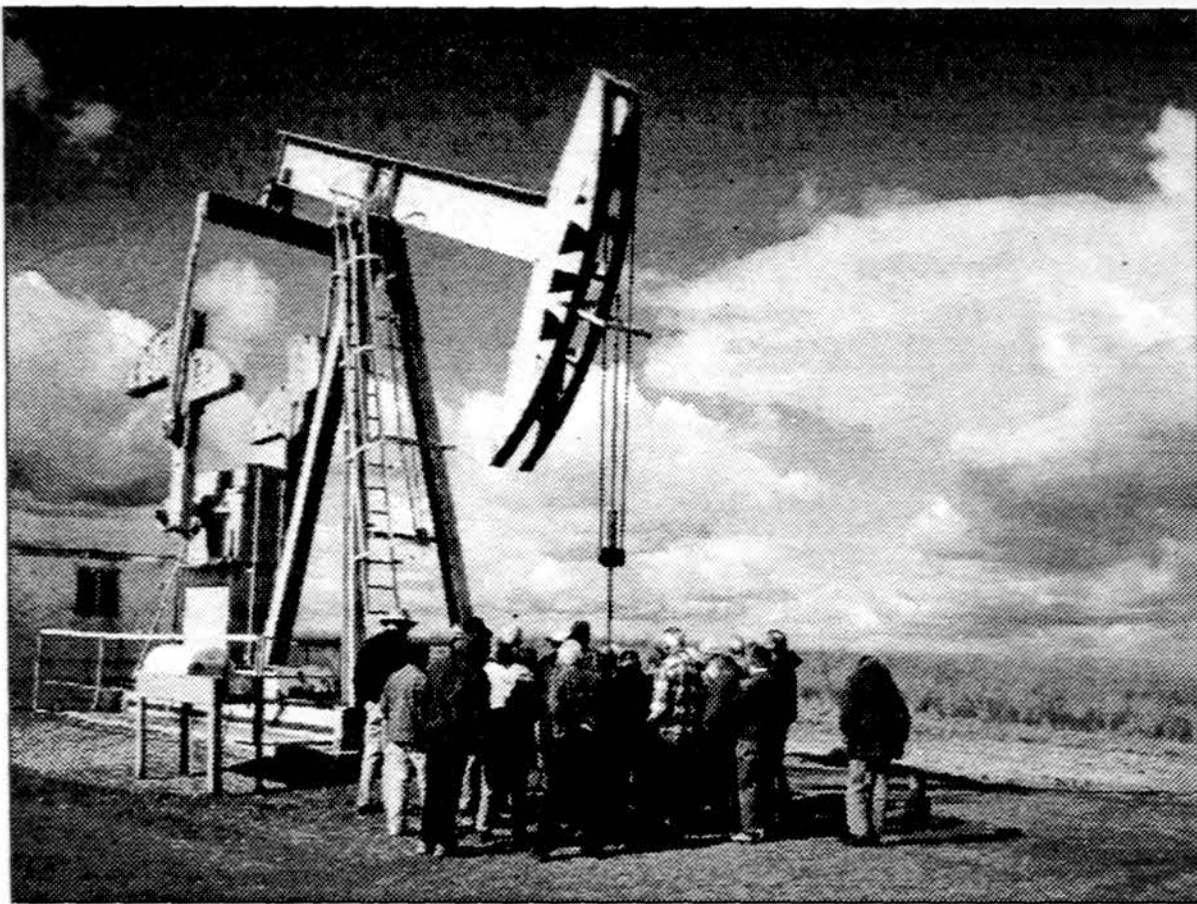
LIETUVOS BAJORAI

Sunku teisingai įvertinti bajorų vaidmenį naujojoje Lietuvos istorijoje, bet negalima sutikti su Stasės Semėnienės teigimu, jog: „Lietuvai, po Pirmojo pasaulinio karo drąsiai paskelbusiai šalies nepriklausomybę bei laisvą Lietuvos Respubliką, nieko neteko girdėti apie bet kokių bajorų, kaip pradininkų, prisidėjimą ar šiaip kokius nors naudingus jų veiksmus naujos, vos įsteigtos valstybės kūrimo veikloje ar net pačioje valdžioje.“ („Lietuvos bajorai bruzda!“, „Draugas“, 2007 m. lapkričio 10 d., p. 3).

Argi tikrai tuo metu tautos ir valstybės gyvenime Lietuvos bajorai ne-

dalyvavo arba buvo nežymūs ir nepastebimi? Juk iš 20 Lietuvos Tarybos narių, kurie 1918 m. vasario 16 d. paskelbė nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą, keturi buvo bajorai: Mykolas Biržiška, Donatas Malinauskas, Stanislovas Narutavičius ir Jonas Smilgevičius. Savanorius Lietuvą ginti pašaukė bajoras ministras pirmininkas Mykolas Sleževičius. Bajoro generolo Silvestro Žukausko vadovaujama Lietuvos kariuomenė išvadavo Lietuvą nuo sovietinių rusų įsiveržimo ir vėliau Širvintų ir Giedraičių kautynėse atrėmė lenkų puolimą ir **Nukelta į 11 psl.**

Pasaulis po naftos amžiaus

Naftos gavyba pasaulyje mažėja.

Vienas žymiausių naftos išteklių specialistų nupiešė niūrų pasaulio, kuriame pasibaigę naftos resursai, ateities vaizdą, rašo britų dienraštis „The Telegraph“.

Richard Heinberg, vienas žymiausių pasaulyje naftos išteklių ekspertų, perspėjo, kad milijardams žmonių gresia maisto krizė. Ją sukels dabartinė mūsų priklausomybė nuo mineralinio kuro, kurio atsargos nenumaldomai senka.

Naftos brangimas, klimato pokyčiai, būtinybė vis daugiau dirbamos žemės ploto skirti kultūroms, iš kurių gaminami biodegalai – visa tai, atsižvelgus į nuolatinį pasaulio gyventojų skaičiaus didėjimą, sukels precedento istorijoje neturintį maisto produktų trūkumą, pareiškė jis.

Vienintelis būdas išvengti pasaulinio bado – planingas ir spartus naftos, anglies ir gamtinių dujų vartojimo mažinimas ir perėjimas prie mažiau chemikalų naudojančių žemės ūkio gamybos būdų, tvirtina jis. Tai reiškia grįžimą į natūrinį ūkį, kokio nesame matę jau 150 metų, rašo „The Telegraph“. Šias niūrias prognozes Heinberg išsakė per susitikimą su D. Britanijos organizacijos „Soil

Association“ nariais.

Buvusio JAV Nacionalinės naftos tarybos patarėjo R. Heinberg specializacija – vadinamoji „naftos viršūnės“, kuomet pasaulinė naftos gavyba pasiekia aukščiausią tašką ir pradeda mažėti, problema ir jos pasekmės „mitybos saugumui“ bei klimato pokyčiams.

Pasak mokslininko, tūkstančius metų, iki pat XIX a. ir pramoninės revoliucijos pradžios, visi maisto produktai buvo gaminami jų vartojimo vietose. Derlingais metais žmonėms pakakdavo maisto pramisti ir atsargoms sukaupti, o nederlingais tekdavo badauti.

Benzininio variklio išradimas išplėtė ariamos žemės plotus, tinkamus žemės ūkio kultūroms auginti. Padidėjo žemės ūkio technikos galinumas ir efektyvumas, buvo ištobulinti pesticidai – visa tai pagerino apsirūpinimą maisto produktais. Maisto atsirado daugiau, jis atpigė. Išnyko bado grėsmė, o nutukimas išplito labiau, nei distrofija. Grūdus, mėsą, daržoves, kitus maisto produktus žmonės ėmė eksportuoti po visą pasaulį, ir planetos gyventojų skaičius išaugo 6 kartus.

Maždaug 1960 m. agrotechnika, trąšos ir pesticidai pasiekė ir „trečiojo pasaulio“ šalis. Per kitus 50 metų maisto gamyba išaugo 3 kartus, tačiau už tai teko sumokėti didelę kainą – buvo užterštas vanduo ir dirvožemiai, padaryta milžiniška žala aplinkai, teigia dienraštis.

R. Heinbergo teigimu vis dėlto išlaikyti pasiektą maisto gamybos lygį ateityje nepavyks: maisto produktų gausa priklausys nuo neatsinaujančių mineralinio kuro išteklių, kurie, viena vertus, mažėja, kita vertus, juos deginant išskiriamas anglies dioksidas, spartinantis klimato pokyčius.

Senkančios naftos atsargos, auganti alternatyvaus biologinio kuro paklausa, aplinkos degradavimas ir besikeičiančio klimato įtakojami ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai – visa tai kartu paėmus kelia milžiniškų problemų maisto gamybai visame pasaulyje, teigia dienraštis.

Padėtį dar labiau apsunkina gėlo vandens trūkumas. Jungtinių Tautų duomenimis trečdalis pasaulio gyventojų gyvena regionuose, kur trūksta vandens, o 1,1 mlrd. žmonių negali apsirūpinti sveikatai nepavojingu geriamuoju vandeniu. Manoma, kad per kelis artimiausius dešimtmečius apsirūpinimas geriamuoju vandeniu pasaulyje smarkiai pablogės.

Per XX a. Žemės gyventojų skaičius išaugo 3 kartus, o atsinaujinančių vandens resursų naudojimas – 6 kartus. Jungtinių Tautų aplinkosaugos programos ekspertai priėjo išvadą, kad vanduo, dirvožemis, oras, flora, fauna, žuvų resursai mūsų planetoje „nenumaldomai mažėja“. Viena svarbiausių priežasčių – žemės ūkio veikla. Tai pats reikšmingiausias žmogaus poveikio biosferai faktorius, rašo „The Telegraph“.

Pasak R. Heinberg, norint iš esmės įveikti maisto krizę reikia visuotinai pertvarkyti žemės ūkio gamybą visoje planetoje. Tokio pertvarkymo mastai būtų kur kas didesni, nei prieš daugelį dešimtmečių – jais turi būti siekiama sukurti maisto gamybos sistemą, nepriklausančią nuo

iškasamo kuro.

Kalbedamas apie galimus veiksmus ekspertas nurodo Kubos pavyzdį, teigia dienraštis. Maždaug 1980 m. Kuba pateko pigių degalų iš Rusijos priklausomybės ir pradėjo naudoti netgi daugiau žemės ūkio chemikalų skaičiuojant vienam dirbamos žemės akrui, nei JAV. Tačiau po sovietinio režimo kracho tiekimai į Kubą nutrūko. Statistinėmis duomenimis vidutinis kubietis neteko 9 kg svorio, gyvenimo lygis sparčiai nukrito, badmiriavimas daugeliui tapo įprastu dalyku.

Stengdamasi išspręsti maisto trūkumo problemą Kubos valdžia pertvarkė maisto produktų gamybos sistemą. Dideli valstybiniai ūkiai buvo suskirstyti į skirtingas žemės sklypus ir išdalinti atskiroms šeimoms. Valstiečiai buvo skatinami kurti kooperatyvus. Su žemės ūkio kultūrų kenkėjais buvo kovojama biologinėmis priemonėmis, traktoriai pakeitė buivolai, miestuose plačiai paplito daržai, žmonės savo reikmėms pradėjo laikyti vištas ir triušius. Po 20 metų maisto produktų gamybos apimtys pasiekė 90 proc. buvusio lygio, rašo „The Telegraph“.

Heinbergo teigimu būtina grįžti prie „natūrinio“ žemės ūkio gamybos būdų, tačiau tam prireiks „transformuoti visą visuomenę“. O kadangi naftos ištekliai sparčiai senka, šiam tikslui pasiekti prireiks visų nacionalinių vyriausybių resursų. Teks sumažinti maisto produktų transportavimo apimtis, sukurti žemės ūkio gamybą miestuose ir jų apylinkėse, o vartotojams prisieis persikelti gyventi arčiau maisto gamintojų.

Reikės sumažinti pesticidų naudojimą perdirbant ir fasuojant maistą, grįžti prie darbinio gyvulių (arklių ir jaučių), vyriausybės turės sukurti skatinimo grįžti dirbti į žemės ūkį sistemą. Prireiks įvykdyti žemės reformą, kuri leistų nedidelių ūkių savininkams ir kooperatyvams lengviau apdirbti jų žemę. Teks apriboti ir gyventojų skaičiaus didėjimą, rašo „The Telegraph“.

Balsas.lt

Visuomenę papiktino „Fluxus“ kolekcija

Vilnius, lapkričio 28 d. (Alfa.lt) — Dalį visuomenės papiktino žinia, kad miesto valdžia už avangardinio meno atstovo J. Mačiūno kolekciją „Fluxus“, judėjimo objektus ir dokumentus, skulptūras ir videofilms sumokėjo beveik 13 mln. litų, rašo „Vilniaus diena“. Iš viso įsigyta 2600 darbų, už kuriuos sostinės valdžia mokės dar dvejus metus.

Lietuvos tradicinio meno atstovai viešame laiške kelia klausimą, kokie ekspertai nusprendė, kad specifinio

meno kolekcija verta tokios milžiniškos sumos. Galbūt vertėjo lešas skirti griūvančių Vilniaus darželių remontui, naujų mokyklų statybai ar miesto bibliotekoms.

Laiško autoriai įspėjo, kad J. Mačiūno ir kitų avangardo atstovų propaguojamos Fluxus idėjos net pavojingos visuomenei. Esą Fluxus yra tradicinį meną naikinantis judėjimas, kovojantis prieš tapybą, grafiką, skulptūrą, muziką, teatrą.

Lietuvis apkandžiojo britą

Londonas/Vilnius, lapkričio 28 d. (ELTA) — Per peštynes viename Didžiosios Britanijos bare vietos gyventoją smarkiai apkandžiojęs imigrantas iš Lietuvos už groty praleis 13 mėnesių. Tokį nuosprendį 26 metų Regimantui Simanaskui paskelbė Anglijos šiaurės vakaruose esančio Burnley miesto teismas.

Pasak vietos žiniasklaidos, viskio padauginęs lietuvis į Andrew Dug-

dale smakrą dantis suleido šių metų rugpjūčio mėnesį. Įsismarkavęs R. Simanaskas mėgino iškąsti ir anglo akį, bet, laimei, to girtam lietuviui nepavyko padaryti. Kaip paaiškėjo teisme, nuteistasis apkandžiojo ir jį vėliau sulaikiusį policijos pareigūną.

Lietuvio įniršį sukėlė darbuotojų raginimai eiti laukan, kai R. Simanaskas, išgėręs per 30 viskio taurelių, ėmė vėmti tiesiog bare.

Adamkus — Metų europietis

Atkelta iš 1 psl.

Vokietijos kanclerei Angela Merkel ir Prancūzijos vadovui Nikolui Sarkozy, su kuriais kartu galėjome surasti Europos Sąjungai priimtina sutarimą. Kartu noriu padėkoti Europos Sąjungos šalių gyventojams ir savo tėvynainiams, parėmusiems mano kandidatūrą ir mano pastangas. Prisi pažinsiu, kartu su Jumis dabar jaučiuosi stiprus, kad ėmiausi derybininko misijos. Tai ženklas ir prie-

sakas visiems – nebijokite iššūkių ir kartu įveikite kylančius sunkumus.”

V. Adamkus – antrasis lietuvis, pelnęs „European Voice“ pripažinimą. 2005 metais geriausio Europos Komisijos nario titulą laimėjo Dalia Grybauskaitė.

„European Voice“ („Europos balsas“) nuo 2001 metų organizuoja labiausiai ES nusipelnusių veikėjų rinkimus. Nusipelnę asmenys nominuojami devyniose kategorijose.

Už dovanas — priekaištai

Atkelta iš 1 psl.

premjerą fotoaparatus būtų pirkęs iš savo kišenės, bet dar blogiau tam skirti mokesčių mokėtojų pinigus.

Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (VTEK) pirmininkė Jolanta Petkevičienė dienraščiui sakė premjero poelgyje neišvengianti nieko neetiško. Ji priminė, kad jeigu dovanos vertė viršija vieną MGL, ją reikia nurodyti deklaracijoje.

Konservatorių pirmininkas A. Kubilius tvirtino nesuprantantis, kam reikėjo tokios dovanos. Tiesa, A. Kubilius čia pat pridūrė, kad fotoapa-

rato nepaimti būtų nekultūringa.

Socialdemokratas A. Salamakinas, taip pat iš premjero gavęs fotoaparatus, tvirtino, kad etikos klausimą būtų galima kelti tada, jei parlamentarai šią dovaną būtų priėmę iš verslininko.

„Čia Vyriausybės vadovas, aš jam jau atitarnauti už tai neprivalau“, — gūžčiojo pečiais Seimo narys.

Politikas sakė būtų buvęs patenkintas iš Vyriausybės vadovo gavęs tik gėlių. „Fotografija nėra mano hobis, bet bandysiu fotografuoti, gal išeis kas nors“, — aiškino jis.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Taika Palestinoje – iki G. W. Busho kadencijos pabaigos?

Iš kairės: Izraelio ministras pirmininkas E. Olmert, JAV prezidentas G. W. Bush ir Palestinos prezidentas Mahmoud Abbas. AP nuotr.

Annapolis, lapkričio 28 d. (Balsas.lt/BNS) — Izraelio ir Palestinos savivaldos pareigūnai antradienį JAV Annapolis mieste sutarė tęsti Artimųjų Rytų taikos procesą. Tikimasi, jog iki kitų metų pabaigos pavyks įkurti nepriklausomą Palestinos valstybę, skelbia BBC.

Palestinos prezidentas Mahmoud Abbas pareiškė, jog būsimų derybų centre turėtų atsidurti Rytų Jeruzalės kaip Palestinos valstybės sostinės bei palestiniečių pabėgėlių statuso klausimai.

Izraelio ministras pirmininkas Ehud Olmert tvirtino, jog Izraelis yra pasirengęs daryti nuolaidų.

JAV prezidentas George W. Bush susirinkusiems daugiau nei 40-ies valstybių atstovams pranešė, jog pirmosios derybos tarp Izraelio ir Palestinos prasidės gruodžio 12 dieną ir bus tęsiamos, abiejų šalių derybininkams sustinkant kas dvi savaites. JAV prezidentas pabrėžė iki savo kadencijos pabaigos 2009 metų sausio mėnesį dirbsiąs dėl to, kad būtų sukurta „nepriklausoma, stabili, demokratinė Palestinos valstybė“.

Baigiamosios spaudos konferencijos metu JAV valstybės sekretorė Condoleezza Rice pabrėžė, jog Annapolis susitikimas nenuginčijamai parodęs, jog taikos procesas turi tarptautinės bendruomenės palaikymą ir „niekas netiki nesėkmės galimybe“.

Izraelio naujienų portalas „Haaretz.com“ trečiadienį pateikia prognozę, jog Annapolis taikos konferencija gali tapti lūžio tašku, žyminčiu didėjančią atotrūkį tarp dviejų „arabų ir islamo pasaulio“ stovyklų — nuosaikiosios su Saudo Arabija priešakyje ir radikaliosios, kuriai atstovauja į konfrontaciją su Vakaraus einantis Iranas.

Nors Saudo Arabija konferencijos metu demonstravo atvirą priešiskumą Izraeliui, stiprėjančio Irano grėsmė verčia šventąją islamo gimtinę valdančią Saūdų dinastiją ieškoti atsvaros, kuria šiuo atveju tampa JAV ir, kad ir kaip keista, — Izraelis.

Apžvalgininko teigimu, galima tikėtis ir Irano, boikotavusio konferenciją, bei Sirijos, iki šiol besilaikančios dviprasmiškos politikos, „skyrybų“. Praeitų metų konflikto Libane metu, Izraeliui puolant ra-

dikalaus „Hezbollah“ judėjimo ginkluotąsias pajėgas, jų interesai vis dar sutapo, tačiau tai esą gali pasikeisti po Anapolio konferencijos.

Kaip ten būtų, teigia „Haaretz.com“, iki galutinės taikos — dar ilgas kelias, ir menkai tikėtina, jog išsipildys G. W. Bush troškimas įsiamžinti istorijoje sudėtingiausios Artimųjų Rytų problemos sprendimu. Netrukus visos derybose dalyvaujančios pusės, spaudžiamos viešosios nuomonės savo šalyse, imsis tikslinti savo reikalavimus, su kuriais, tikėtina, negalės sutikti jų oponentai.

Izraelio spauda trečiadienį skeptiškai įvertino Izraelio ir palestiniečių vadovų pažadą iki 2008 metų pabaigos pasiekti taikos susitarimą.

„Išbandymo — skelbė antrąsį laikraštį „Maariv“, kurio pagrindinis politikos komentatorius antradienio ceremoniją Annapolis pavadino „taikos sudarymu prieš kameras“. „Taikos ceremonijos paprastai įvyksta tuomet, kai jau būna pasiekta taika“, — rašė Ben Caspit.

„Vakar Annapolis viskas vyko atvirkščiai“, — pažymėjo jis.

„Pirmiausia jie surengė ceremoniją su visa tam būdinga pompastika, o dabar sieks taikos“, — rašė jis ir perspėjo, kad „jei milžiniški lūkesčiai, kurie vakar buvo iškelti po prezidento kalbos, žlugs, mums iškils rimtos katastrofos grėsmė“.

„Šis kūrybiškos ministro pirmininko Ehud Olmert minties triukas turi tik vieną tikslą: sudaryti padėtį, kurioje iki metų pabaigos būtų neįmanoma pajudinti Olmert — paties nepopuliariausio premjero nuo valstybės įkūrimo“, — teigė jis.

Laikraštis „Yediot Aharonot“ pirmajame puslapyje išspausdino antrąsį „Nauja pradžia“, bet ant ambicingų lūkesčių užpylė šalto vandens: „Kaip ir buvo galima tikėtis, amerikiečiai persistengė su iškilimėmis“.

„Kam nors, nesusipažinusiam su Artimųjų Rytų reikalais, galėjo pasirodyti, kad vakarykštė ceremonija buvo skirta ilgalaikio taikos susitarimo pasirašymui paminėti, o ne reiške sudėtingomis sąlygomis vykstančių derybų pradžios pradžią“, — rašė laikraštis.

EUROPA

TBILISIS

Kandidatas į Gruzijos prezidentus Michail Saakašvili, pradėjęs savo rinkimų kampaniją trečiadienį per susitikimą su pabėgėliais iš Abchazijos Tbilisio merijoje, pažadėjo, kad per savo antrąjį prezidentavimo laikotarpį išspręs Gruzijos teritorijos vientisumo atkūrimo problemą. „Yra įvairi tarptautinių organizacijų, raginančių atsižvelgti į tarptautinį patyrimą, kuris rodo, jog yra pabėgėlių dešimtmečiais, ir, girdi, jūs turite susitaikyti, kad nebesugrįšite į — kalbėjo M. — Į tai aš jiems tvirtai pareiškiu — mano namai Suchumyje, ir jeigu kas nors galvoja, išvijo mus, užėmė mūsų namus, kad nes turime dar ir atsiprašinti, visi jie labai klysta“.

LONDONAS

Didžioji Britanija atidarė naują 1 mlrd. svarų (2,07 mlrd. JAV dolerių) vertės dujotiekį, įjungusį dujų terminalus Pietų Velse į nacionalinį dujotiekį tinklą, rašo britų verslo dienraštis „The Financial Times“. Dujotiekis dar nepradėjo veikti. Tuo tarpu suskystintų gamtinių dujų terminalų statyba atsilieka. Vienas iš terminalų, kurį valdys „Exxon Mobil“, turėtų pradėti veikti ateinančių metų vasarą, o kitas — pirmąjį 2008 metų pusmetį. Terminalams pradėjus veikti, Didžioji Britanija turės „pajėgumų perteklių“, mano konsultacinės įmonės „Poyry“ analitikai. Tačiau tiekimo iš Europos augimas padidins dujų kainų Didžiojoje Britanijoje priklausomybę nuo atitinkamų kainų žemyne.

LIONAS

Prancūzijos policija dėl 18-os daugiausia homoseksualių vyrų nužudymo sulaukė 68 metų transvestitą, trečiadienį pranešė vienas teisėsaugos šaltinis. Mimos žmogžudystės buvo įvykdytos nuo 1980 iki 2002 metų Rytų Prancūzijoje ir Pariziaus regione. Pasak šaltinio, vyriškis buvo sulaukytas antradienį rytiniame Miulūzo mieste ir šiuo metu

RUSIJA

MASKVA

Prezidentas Vladimir Putin pareiškė, jog neleis, kad Rusijos evoliucinės raidos procesas būtų koreguojamas iš išorės. „Mes padarėme viską, kad Rusijoje nebebūtų vidaus sukrėtimų, tvirtai nukreipėme ją eiti evoliucinės raidos keliu“, — pareiškė V. Putin per susitikimą su diplomatinio korpusu. Pasak prezidento, „mes neleistume, kad šis procesas būtų koreguojamas iš išorės“. V. Putin surengė trečiadienį Kremliuje priėmimą užsienio diplomatams. Į Didžiuosius Kremliaus rūmus buvo pakviesti maždaug 200 žmonių — visų diplomatinių misijų, akredituotų Maskvoje, taip pat kai kurių tarptautinių organizacijų atstovybių vadovai.

AZIJA

ISLAMABADAS

Pakistano vyriausybė „labai greitai“ atšauks nepaprastąją padėtį, o prezidentas Pervez Musharraf užsiminė, kad ją nori panaikinti iki sausio mėnesį numatytų rinkimų, trečiadienį pranešė pareigūnai. Jo komentarai pasirodė po to, kai televizija „Dawn News“ remdamasi neįvardytais šaltiniais pranešė, kad P. Musharraf, trečiadienį atsistatydinęs iš armijos vado posto, lapkričio 3-ąją įvestą nepaprastąją padėtį atšauks per dvi paras. Kiek anksčiau vienas aukšto rango vyriausybės pareigūnas teigė, kad P. Musharraf nepaprastąją padėtį nori panaikinti iki sausio 8 dieną numatytų rinkimų, bet „vis dar svarsto įvairias galimybes“.

KOLOMBAS

Šri Lankos sostinėje Kolombe trečiadienį prie vieno ministro darbovietės susisprogdinus neįgaliai mirtininkai, kuri sprogmenis slėpė liemenėlėje, buvo sužeisti mažiausiai trys apsaugininkai, pranešė pareigūnai ir policija. Tamių „tigrų“ mirtininkė bandė patekti į itin saugomą pastatą, tačiau ji buvo sustabdyta ir susisprogdino lauke.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.	Air Freight Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.
Auto Export Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.	Trucking Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.
Small Packages Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.	

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Jono Aisčio poezijos vakaras ir LB Kultūros tarybos poezijos premijų paskyrimas

Poezijos laureatė Diana Šaraukaitė su JAV LB Kultūros tarybos pirmininke Dale Lukiene Jono Aisčio poezijos vakare. E. Vodopalienės nuotr.

Atkelta iš 2 psl.

Po poeto Jono Aisčio pagerbimo Dalė Lukienė pakvietė Dianą Šaraukaitę-Grintaliene, Kultūros tarybos Poezijos konkurso antros vietos laimėtoją apdovanojimui. Diana Šaraukaitė perskaitė savo vieną eilėraščių „Išsikraustymas“. Ji taip pat perskaitė ir trečios vietos laimėtojo – Mindaugo Nasvyčio eilėraščių „Imago Mortis“. Mindaugas Nasvytis dėl ligos pagerbime negalėjo dalyvauti.

Dalė Lukienė paminėjo, kad šiame konkurse dalyvavo 46 kandidatai, buvo atsiųsta 230 eilėraščių. Ji padėjo visiems, kurie šiame konkurse dalyvavo, taip pat konkurso komisijos nariams. Komisijos narius sudarė

Eglė Juodvalkė, Violeta Kelertienė, Gražina Slavėnienė, Giedrius Subačius ir Kazimieras Čampė, kuris buvo tarp vakaro svečių.

Šis gražus, prasmingas ir dvasi stiprinantis vakaras buvo baigtas, įteikiant Aldonai Aistienei puokštę gėlių ir po vieną gėlę visoms programos atlikėjoms. Svečiai visiems programos atlikėjams nuoširdžiai plojimai atsидėjo. Padėka JAV LB Krašto tarybos pirmininkei Dalei Lukienei, Sigitai Naujokaitienei ir visiems, prisidėjusiems prie šio kūrybingo vakaro. Tegu poeto Jono Aisčio eilės skamba visiems: „Anapus ilgesio ir sapno, anapus troškimo ir vilčių, išsineria pasauliai kvapūs, neišspręstųjų paslapčių...“

Malonu pabendrauti (iš kairės): Jozas ir Birutė Gallai su Aldona Aistiene. E. Vodopalienės nuotr.

WASHINGTON, DC

Krašto apsaugos ministerijos sekretorius R. Norkus Washington, DC dalyvavo dvišalėse karinėse politinėse konsultacijose

Lapkričio 12–17 d. Krašto apsaugos ministerijos sekretorius Renatas Norkus ir jo vadovaujama delegacija, kurioje yra ir Lietuvos užsienio reikalų ministerijos atstovų, Washington, DC dalyvavo kasmetinėse karinėse politinėse konsultacijose su JAV gynybos ir Valstybės departamentų pareigūnais.

Dvišalių konsultacijų metu aptartas Lietuvos ir JAV bendradarbiavimas gynybos ir saugumo srityse, 2008 m. pavasarį vyksiančių Vilniaus NATO gynybos ministrų ir NATO

Bukarešto viršūnių susitikimų galimos darbotvarkės.

Vizito metu taip pat buvo pasikeista nuomonėmis apie NATO vykdomas operacijas Afganistane ir Kosove, vystymo ir rekonstrukcijos projektus Afganistano Goro provincijoje, kurioje šiuo metu veikia Lietuvos vadovaujama provincijos atkūrimo grupė, aptariama saugumo situacija operacijų rajonuose bei Pietų Kaukaze.

LR ambasada Washington, DC

Baltarusijos universiteto rektorius dėkojo Lietuvai už paramą

Woodrow Wilson tarptautiniame mokslininkų centre (The Woodrow Wilson International Center for Scholars) lapkričio 15 dieną vyko Ion Ratių demokratijos fondo (Ion Rati Democracy Foundation) organizuota metinė konferencija, skirta demokratijos sklaidai pasaulyje. Pagrindinį pranešimą – „Demokratija kaip iššūkis“ – konferencijoje skaitė šių metų fondo Demokratijos nominacijos laureatas (Ion Rati Democracy Award), Vilniuje įsikūrusio baltarusių Europos humanitarinio universiteto (EHU) rektorius, kovotojas už žmogaus teises Anatolij Mikhailov.

Gausiai susirinkusiems politologams, diplomatinio korpuso, nevyriausybinėse organizacijų atstovams, studentams bei žurnalistams A. Mikhailov pasakojo apie demokratijos sklaidą pasaulyje ir situaciją Baltarusijoje. Šiuo metu kaimyninėje Lietuvoje esančio baltarusių universiteto rektorius savo kalboje ypatingai dėkojo Lietuvai už galimybę tęsti Europos humanitarinio universiteto veiklą po to, kai 2004 m. ši akademinė institucija buvo priversta stabdyti savo veiklą Minske.

„Aš dėkoju Lietuvos Vyriausybei ir akademinėi bendruomenei už svetingumą ir Jungtinėms Amerikos Valstijoms už solidarumą šiuo sunkiu universitetui ir demokratijai Baltarusijoje metu“, – sakė A. Mikhailov.

Atsakydamas į susirinkusiųjų

klausimus, baltarusių Europos humanitarinio universiteto rektorius sakė, kad Lietuva svariai prisideda prie demokratijos plėtros regione, todėl Vakarai ir toliau turėtų padėti šiai Baltijos šaliai bei naudoti ją kaip „platformą“ remiant demokratijos procesus Baltarusijoje.

1992 m. įkurtas Minske Europos humanitarinis universitetas greitai virto viena svarbiausių nacionalinių aukštojo išsilavinimo įstaigų. 2004 m. universitetas buvo priverstas nutraukti savo veiklą Baltarusijoje. Tačiau politinio, organizacinio ir finansinio Lietuvos Vyriausybės, Europos Komisijos, kitų valstybių vyriausybių, visuomeninių JAV fondų ir organizacijų bei Europos šalių palaiškymo dėka EHU atnaujino savo veiklą Lietuvoje ir nuo 2005 m. siūlo studentams iš Baltarusijos studijuoti bakalauro ir magistro pakopų studijų programose. 2006 m. vasario mėn. Lietuvos Vyriausybė suteikė EHU Lietuvos universiteto statusą.

Teisininko, žurnalisto, rašytojo, politiko, verslininko ir filantropo Ion Ratių vardo fondas yra skirtas populiarinti laisves ir demokratijos vertybes pasaulyje bei remti jas propaguojančius aktyvistus iš viso pasaulio. Daugiau informacijos apie fondo veiklą galima rasti adresu <http://www.ratiufamilyfoundation.com>.

LR ambasada Washington, DC

Skelbimai

Skelbimų skyriaus
tel. 773-585-9500

www.draugas.org

NEKILNOJAMASIS TURAS

COLDWELL BANKER
RESIDENTIAL
BROKERAGE

VIDA M.
SAKEVICIUS

Real Estate Consultant

Nekilnojamojo turto
pirkimas, pardavimas

708-889-2148

MARGUTIS II
LIETUVIŲ RADIO LAIDOS

1450 AM banga iš WCEV stoties
KLAUSYKITE KIEKVIENĄ VAKARĄ

Tel. 773-476-2242

nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com

LIETUVIŲ ŠV. KAZIMIERO PARAPIJAI MONTREAL 100 METŲ

Pirmoji lietuvių parapija Kanadoje

PETRAS ADAMONIS

Nr. 10

Ir vėl prasidėjo kunigo ieškojimas: buvo tartasi su daugeliu kunigų – kun. Paul Miezvinskiu, šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonu Saint Clair, PA. Montreal gyvenantis Juozas Vilkaitis siūlė arkivyskupui savo brolių, klieriką Antaną Vilkaitį, baigiantį mokslus seminarijoje, Seinų vyskupijoje (tai tas pats kun. Antanas Vilkaitis, kuris po Antrojo pasaulinio karo apie 1950 m. kurį laiką buvo prie Šv. Kazimiero parapijos Montreal). Buvo tartasi su kun. J. Tyszkiewicz iš Scranton, PA. Montreal arkivyskupas, ieškodamas klebono, dažnai kreipdavosi į Lietuvos vyskupą Pranciškų Karevičių. Jo nurodymu, į Montreal atvyko kun. Juozas Daknys, atsijęs iš Ameriką rinkti aukų kultūros fondui ir besimokantiems seminaristams.

Kun. J. Daknys perėmė parapiją 1924 m. kovo mėn. 12 d. Kun. Daknys, gimęs Stakliškės parapijoje, mokėsi Vilniaus ir Kauno kunigų seminarijose, buvo vikaru prie Aušros Vartų parapijos Vilniuje. Vyskupas P. Karevičius atsiuntė kun. Daknį laikinai, kol kun. Šimkus baigs studijas Romoje. Apie tuometinę Šv. Kazimiero lietuvių parapiją kun. Daknys yra taip pasakęs: „Parapijoje radau suirutę, kaip finansiniu, taip ir dvasiniu atžvilgiu. Bendrai paėmus parapijiečiai yra geri žmonės – klusnūs ir dievobaimingi. Vargas yra su keliais 'vadovais' parapijoje, kurie yra savanaudžiai, ambicingi ir nieko neišmaną žmonės.“

1924 m. balandžio 6 d. buvo sušauktas metinis parapijiečių susirinkimas. Susirinkimas vyko audringai su plačiomis diskusijomis, klebonas buvo kuriam laikui net palikęs parapijos salę. Visgi buvo išrinktas komitetas: pirmininkas kleb. Daknys, sekretorius J. Pundzius, J. Paznokaitis, J. Girdauskas. Revizijos komisija: A. Vaškevičius, J. Mileris, P. Dubauskas. Kasos globėjai: S. Plioplys ir M. Buzas. Tais pačiais metais birželio 15 d. buvo suruoštas didelis parapijos festivalis „Tombolas“, kuris tęsėsi dvi savaites, su įvairiais užkandžiais, atsigalvinimais, žaidimais, laimėjimais, bet atnešęs tik 193.35 dol. pelno. Dėl to kilo nesibaigiantys ginčai ir net kaltinimai, kadangi iniciatorius buvo klebonas.

Gera dalis parapijiečių ir komiteto narių pirmenybę skyrė piniginiams reikalams, nuleidami iki kraštutinumų ir dažnų ginčų. Klebonas Daknys patarė komitetui pačiam tikrintis, ar jį besikreipiantis parapijietis ligos ar mirties atveju yra užsimokėjęs parapijos mokesčius. Neilgai, tik daugiau nei metus, kun. Daknys išbuvo klebonu Šv. Kazimiero parapijoje ir išvyko į Niagara Falls, NY, ten išbuvo ketverius metus, pastatė Šv. Jurgio mūrinę bažnyčią ir kleboniją. Susitvėrus Lietuvos bažnytinei provincijai, vyskupas J. Staugaitis grąžino kun. Daknį į Lietuvą, kur jis klebonavo Laukžemėje, Žemėlėje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, mokytojavo lietuvių gimnazijoje Nuringene. 1949 m. emigravo į JAV,

Seattle vyskupiją, buvo Šv. Juozapo parapijos klebonu.

Nepastovumo ir netikrumo dešimtmetis – klebonų keitimasis

Per paskutinį dešimtmetį, 1919–1929 metus pasikeitė net penki klebonai. Tokiai padėčiai esant, parapija negalėjo kaip reikiant stiprėti, nors Montreal lietuvių skaičius vis daugėjo. Dar kaip įprasta, beveik kiekvieno kunigo klebonavimo metu atsirasdavo daugybė nesupratimų, kilusių iš parapijiečių ar klebonų pusės.

1925 m. rugpjūčio 15 d. kun. Šimkus, baigęs studijas Romoje, grįžo į Šv. Kazimiero parapiją. Rugpjūčio 30 d. buvo sušauktas parapijiečių susirinkimas, kuriame nutarta palikti esamus komiteto narius, buvo nustatyti mėnesinės algos: klebonui – 80 dol., zakristijonui – 55 dol. ir vargonininkui – 30 dol. 1926 m. metinėje parapijos apyskaitoje rodoma: pajamų – 6,092.25 dol., išlaidų – 5,107.19 dol., metinė rinkliava – 3,061.99 dol., dar surinkta mokesčių 1,420.77 dol., parapijos skola tebėra ta pati – 14,955.00 dol.

1926 metai buvo ir lietuviškos emigracijos į Kanadą stipresnio pagausėjimo metai, nes įvažiavimas į Ameriką buvo labai suvaržytas, nustatyta kvota lietuviams – tik 386 per metus. Montreal sustodavo dauguma atvykusių, nes į netolimą Quebec miestą atplaukdavo vandenyno laivai, o čia ir Montreal nebetoli. Kaip tik nuo šių metų pradėjo atsirasti Montreal daugiau apsišvietusių imigrantų. Atvyko jaunų vyrų, tarnavusių nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje, su stipriu tautiniu nusistatymu. Po kurio laiko jie kviesdavosi mergaites, kūrė lietuviškos šeimos.

Vytauto Didžiojo Neprigulmingame klube susibūrė didesnis skaičius laisvesnių pažįturų lietuvių. Klebonas Šimkus, būdamas dogmatiškas, atsisakė juos laidoti per bažnyčią. Tarp Montreal lietuvių atsirado didesni skaldymaisi. Klebonas Šimkus atsikvietė iš Lietuvos šeimininges pareigoms savo seserį Antaniną Šimkutę, bet ji negalėjo priprasti prie Kanados klimato, dažnai sirguliuodavo, tai kėlė klebonui naujų rūpesčių. Ji net kleboną kalbino grįžti į Lietuvą.

Nėra daug žinių apie kun. Šimkaus antrąjį klebonavimo laikotarpį. Nepaėjus nė trejiems metams, klebonas pradėjo planuoti grįžti į Lietuvą ir emė dairytis Šv. Kazimiero parapijai naujo klebono. Buvo tartasi su kun. Mykolu Kuliavu St. Francis kolegijoje Brooklyn, NY, tačiau jis neatvažiavo. Paskutinėje kleb. Šimkaus apyskaitoje 1927 metams nurodomas pajamų padaugėjimas: 17,949.39 dol., išlaidų – 15,531.65 dol. Tai dėl atsiradusių naujų parapijiečių, bet skola liko ta pati – 14,555.00 dol. Skola J. Desmarchais buvo išmokėta pasiskolinant pinigų iš parapijiečių.

Bus daugiau.

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
VIK DUGAR, MD

Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Arden Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

ADVOKATO DANO LAPKAUS KONTORA

www.LapkusLaw.com

Willow Springs, IL
Tel. 708-839-1556

Kaip atsikratyti nepakenčiamu nuomininku

Nuomojate butą (kambarį, namą, vilą ar visą dangoraižį) nuomininkui, kurio negalite pakeisti: nuoma vėluoja, kaimynai skundžiasi laisvo elgesio lankytojais, triukšmu ir smarve. Pirmą ir svarbiausiąjį taisyklę tokiais atvejais – Amerikos įstatymai draudžia jums, savininkui, pasiekti teisybę savo rankomis. Įstatymų kūrėjai galvoja, kad savininkai ir taip gyvena geriau už nuomininkus, todėl daugiau išankstinio palankumo skiria nuomininkams.

Dėl tokios nuostatos neretose situacijose, kai nuomininkas savininko akivaizdoje degina kilimą, daužo kūju sienas, išspiria duris ir apspjauja lubas. Savininkas pakviečia policiją, kuri mandagiai paaiškina, kad nuomininkas yra teisus elgtis kaip tinkamas. „Pasibaigus nuomos sutarčiai, galėsite apskaičiuoti nuostolius ir pateikti nuomininkui civilinį ieškinį apskrities teisme, maloniai praleiskite vakarą, sudie ponai.“ „Bet policininke, kur aš paskui sugaudysiu nuomininką? Aš nežinau jo darbovietės, jo socialinio saugumo numerio (SSN), gal jo net pavardė kita?“ Policininkas nesutrinka, nes dažnai susiduria su tokia situacija: „Taip, taip, suprantu, bet tai ne mūsų problema, maloniai praleiskite vakarą.“

Arba – nuomininkas jau trys mėnesiai nemoka nuomos, keikiasi jums į akis ir dar bando suvilioti jūsų žmoną. Jūs nedelsiant išnešate nuomininko daiktus ant šaligatvio ir pakeičiate užraktus. Bet dabar jau nuomininkas pasikviečia policininką, kuris jums, savininkui, įsako tučtuojau įstatyti senuosius užraktus ir tvarkingai sunėsti nuomininko daiktus atgal. Ir dulkes nuvalyti. Jei ne, galite būti ilgai ir nemaloniai tamponi po teismus, kur greičiausiai pralaimėsite ir turėsite sumokėti visas nuomininko advokatų sąskaitas ir

teismo išlaidas. Pakartokime: negalima tvarkytis su nuomininkais savomis rankomis. Tai gali daryti tik teismas.

Pirmas žingsnis atsikratyti nepakenčiamu nuomininku – įteikti jam raštą, kuriuo grasinate išmesti nuomininką po 5 (jei nemoka nuomos) ar 10 (jei kaip kitaip pažeidė nuomos sutartį) dienų, jei jis nepasitaisys.

Nuomininkas pasitaiso retai, todėl antras jūsų žingsnis bus užpildyti teismui prašymą išmesti nuomininką. Teisėjas priims sprendimą išmesti. Kada šis sprendimas įsigalios, priklausys nuo teisėjo. Sklando kalbos, jog nuomininkas su vaikais ar ligoniais negali būti išmestas žiemą. Gali ir būna. Bet jei nuomininkas įtikins teisėją, kad būtų žmoniška nors kiek atidėti išmetimą, tai neįmanoma.

Jei įsigaliojus teismo sprendimui, nuomininkas neišsikraustys pats, jį iškraustys apskrities šerifas (ne miestelio policija). Tikrovėje, savininkas lakstys laiptais aukštyne žemyn su nuomininko nešvariais skalbiniais, o šerifas stebės situaciją. Tik taip išmesite nuomininką.

PASLAUGOS

STATE FARM
INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS

Agentas Frank Zapolis
Off. Mgr. Auksė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654, 773-581-8654

Nuotraukoje: liaudies menininkė Mary Krauchunas (kairėje) ir Aviacijos departamento Marketingo skyriaus vadovė Grace Kossakowski O'Hare oro uoste, trečiame terminale prie lietuviškos Kalėdų eglutės.

LIETUVIŠKOS KALĖDŲ EGLUTĖS

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Kalėdinę eglutę O'Hare oro uoste, trečiame terminale papuošė Mary Krauchunas savo sukurtais unikaliais kalėdiniais ornamentais. Praėjusiais metais O'Hare oro uosto darbuotojai buvo sužavėti lietuviškos eglutės grožiu, todėl šiemet muziejaus eglutei paskirta ypatingai garbinga vieta prie pagrindinės scenos, šalia Čikagos simfoninio orkestro eglutės.

Mary Krauchunas puoštos kalėdinės eglutės sulaukia ypatingo susižavėjimo šūksnių ir komplimentų. Jai užduodama daugybė klausimų: iš ko padaryti šie nuostabūs ornamentai, kiek laiko reikia, kad sukurtum vieną ornamentą?

Mary Krauchunas jau papuošė eglutes Cook County Treasurer įstaigoje, Hancock observatorijoje.

Per daugelį metų tapo tradicija, kad Midway oro uostas kviečia vienintelį Balzeko lietuvių kultūros muziejų puošti didžiulę, 12 pėdų aukščio eglę. Liaudies menininkė Mary Krauchunas savo sukurtais

šiaudinukais šią eglutę jau papuošė. Gruodžio pradžioje lietuvišką eglutę dailininkė papuoš ir Navy Pier, kur vyks festivalis „Žiemos stebuklai“.

Visus norinčius išmokyti daryti kalėdinius šiaudinukus Balzeko lietuvių kultūros muziejus kviečia į užsiėmimus, kuriuos ves didelę patirtį turinčios meistrės Albina Savickas ir Irena Karaliūnas.

Atsineškite žirkles, liniuotę ir pieštuką, o mes pasirūpinsime šiaudeliais, siūlais ir instrukcijomis. Mūsų adresas: Balzeko lietuvių kultūros muziejus, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago. Lauksime jūsų gruodžio 8 d., šeštadienį, 1–3 val. p. p. Mokestis: suaugusiems – 12 dol., vaikams – 5 dol. Registracija ir informacija tel. 773-582-6500. Muziejus atidarytas kasdien nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.

Sponsored in part by Grants from the Illinois Art Council, Chicago Department of Cultural Affairs, and the ECPC

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus inf.

IŠEIVIJOS DAILININKŲ DĖMESIUI

Spalio 20 d. sukako 50 metų, kai buvo atidaryta Čiurlionio galerija Jaunimo centre. Ta proga Čiurlionio galerija, padedant mecenatei **Magdalenai Birutei Stankūnei-Stankūnienei**, organizuoja jubiliejinę parodą-konkursą. Parodos atidarymas įvyks **2008 m. vasario 22 d., penktadienį, 7:30 val. v. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre, 5620 S. Claremont Ave., Chicago.**

Konkurse kviečiami dalyvauti visi lietuvių kilmės išeivijos dailininkai, dirbantys bet kokia technika. Konkursui priimami darbai padaryti po 2000 metų.

Darbus iki **2008 m. sausio 15 d.** siųsti: Konkursui, Čiurlionis Art Gallery, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

Dailininkai bus premijuojami: Dvi I premijos po 500 dol., dvi II premijos po 300 dol. ir dvi III premijos po 200 dol. Bus išleistas šios parodos katalogas.

Tel. pasiteirauti: **708-349-4768** (Laima Apanavičienė). El. paštas: **laimaa@hotmail.com**

Dabartinės emigracijos iš Lietuvos problemos ir ateities perspektyvos

Pranešimą šia tema Jaunimo centro kavinėje spalio 21 d. skaitė Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Kultūrinės antropologijos centro ir programos vadovas prof. Vytis Čiubrinskas.

Šie tyrinėjimai labai aktualūs Lietuvai, Europos Sąjungai, net visam pasauliui. Paliesiu tik dalį profesoriaus išsakytų minčių.

Emigracija neatskiriama nuo bendros migracijos problemos. Emigracija svarbi Rytų Europai, Vokietijai, Centrinei Europai. Mokslas atkreipė dėmesį, kad migracija paliečia žmogų, šeimą, finansinius išteklius ir ji svarbi tautai, valstybei. Kalbant apie Lietuvą, daug dėmesio migracijai skiria šios įstaigos: Lietuvos institutas, Švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvių grįžimo į tėvynę centras, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie LB Vyriausybės.

Valstybė remia iniciatyvas ir viena iš jų yra Lietuvos mokslo ir studijų fondas, turintis programą „Tautinės tapatybės išsaugojimas globalizacijos sąlygomis“. Į šią programą

reaguoja mokslininkai, siūlydami savo tyrinėjimų projektus.

Vytauto Didžiojo universiteto projektas kartu su Socialinių tyrimų institutu ir Užsienio reikalų ministerija laimėjo 3 projektus. Vieno iš jų tema: „Lietuvių tautinės tapatybės išsaugojimas europizacijos ir globalizacijos sąlygomis“. Tai yra lietuviškumo raiška ir nacionalinė Airijos, Anglijos, Ispanijos, JAV ir Norvegijos tapatybių politika. Tai būtų tyrimai apie lojalumą, žmonių resursus, imant iš jų interviu. Taip pat analizuojama žiniasklaida, lyginant amerikiečių dienraščius ir lietuvių laikraščius JAV. Tyrimų rezultatai turėtų padėti: protų sugrąžinimo programoms, darbo biržų steigimui užsienyje, kad susiradus darbą Lietuvoje, būtų lengviau sugrįžti į Lietuvą jau turint darbą. Taip pat šis projektas padės Europos Sąjungai migracinių procesų valdymui.

Baigus pranešimą, profesorius teko atsakinėti į daugybę klausimų.

Milda Šatienė

Po susitikimo nusifotografavo (iš kairės): JC valdybos pirmininkė Milda Šatienė, JC tarybos pirmininkas Vaclovas Momkus, prof. Vytis Čiubrinskas ir Danutė Ruta.

Zigmo Degučio nuotr.

Laiškai, nuomonės, komentarai**LIETUVOS BAJORAI**

Atkelta iš 5 psl. išgelbėjo Lietuvos nepriklausomybę. Lietuvos nepriklausomybės karuose dalyvavo nemažai bajorų, tarp jų ir broliai Plechavičiai – generolas Povilas ir pulkininkas Aleksandras. Bajoras buvo prezidentas Kazys Grinius. Ir pagaliau po ilgų sovietinės okupacijos metų Lietuvą į laisvę išvedė bajorų kilmės Vytautas Landsbergis, Sąjūdžio pirmininkas ir atstatytos nepriklausomos Lietuvos Respublikos pirmasis vadovas.

Tiesa, dauguma Lietuvos bajorų sulenkėjo, bet nemaža dalis išliko lietuviams. Rusijos imperijos 1897 m. gyventojų surašyme 24 proc. visų Lietuvos bajorų užsirašė lietuviams ar žemaičiams, 57 lenkais, 11 – gudais ir 8 – rusais, vokiečiais, totoriais ir kitais. Bet žemaičių krašte didelė

dauguma – 68 procentai – bajorų pasisakė, kad jie žemaičiai ar lietuviai, ir tik 29 buvo lenkai ir 3 – kitų tautybių.

Tarpukarės nepriklausomoje Lietuvoje bajorai buvo nemėgiami, į juos buvo žiūrima su nepasitikėjimu. Viena iš priežasčių buvo ta, kad nors nemažai bajorų prisidėjo prie Lietuvos valstybės atkūrimo ir gynimo, kita jų dalis nuėjo su Lenkija ir veikė prieš nepriklausomą Lietuvą. Ypač didelės žalos Lietuvai padarė Lietuvos bajorai Jozef Pilsudski ir Lucjan Żeligowski, kurie klasta ir jėga atplėšė Lietuvos sostinę Vilnių ir trečdalį Lietuvos žemių. Bet būtų neteisinga dėl jų nusikaltimų smerkti visus Lietuvos bajorus.

Algimantas Gureckas
Germantown, MD

**ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS
STEBUKLŲ NEDARO!**

Antanas Pauzuolis „Draugo“ laiškų skyrelyje (lapkričio 23 d.) rašė apie Romualdą Kriaučiūną ir jo stebuklus. Jis teisingai pastebėjo, kad nebuvo atsakymo, kodėl paminėti daiktai bei pastatai yra vadinami stebuklais. Jo manymu, stebuklais laikytini tik antgamtiniai reiškiniai. Visi kiti laikytini žmonijos sukurtais statiniais.

Žodis „stebuklas“ turi bent dvi prasmes. Pirmoji prasmė – religiniuose ir mitologiniuose vaizdiniuose – gamtos dėsniams prieštaraujantis reiškinys, įvykstantis tariamai įsikūrus antgamtinėms jėgoms. Antroji prasmė – nuostabus, nepaprastas,

keliantis nuostabą dalykas. Pvz., romėnai dvi didžiąsias piramides – Cheopso ir Chefreno – priskyrė prie septynių didžiųjų pasaulio stebuklų („Lietuvių kalbos žodynas“, XIII t., Mokslas, Vilnius, 1984). Mano vėdamajame apie septynis Lietuvos stebuklus galvoje turėta antroji stebuklo prasmė.

O kokius septynis žmonijos sukurtus statinius Lietuvoje išskirtų gerbiamas Antanas Pauzuolis? Terminas skaitytojų siūlymams nėra pasibaigęs, nors pradinis gautų atsakymų apibendrinimas jau atliktas.

Romualdas Kriaučiūnas
Lansing, MI

SEPTYNI PASAULIO STEBUKLAI

„Drauge“ jau kuris laikas skaitytojai vardija septynis Lietuvos stebuklus. Neminėsiu septynių Lietuvos stebuklų, bet radau žinutę apie septynis pasaulio stebuklus ir, nors ne į temą, noriu ją pasidalinti.

Geografijos studentai studijavo septynis pasaulio stebuklus. Pamos kos pabaigoje studentai buvo paprašyti surašyti tuos septynis stebuklus. Buvo skirtingų nuomonių, bet daugiausia balsų gavo šie stebuklai: 1. Egipto piramidės; 2. Taj Mahal; 3. Grand Canyon; 4. Panamos kanalas; 5. Empire State pastatas; 6. Šv. Petro bazilika; 7. Kinijos Didžioji siena.

Rinkdamas balsus mokytojas pastebėjo, kad viena mergaitė dar neatidavė savo sąrašo. Jis paklausė,

ar ji turi kokių sunkumų ir pasisiūlė jai padėti. Mergaitė atsakė, kad jai sunku apsispręsti, nes jų yra tiek daug. Mokytojas paprašė jos paskaityti, ką ji turi. Mergaitė nedrąsiai pradėjo skaityti, sakydama, kad septyni pasaulio stebuklai yra: 1. Paliesti (to touch); 2. Paragauti (to taste); 3. Matyti; 4. Girdėti. Čia ji minutę sustojo ir vėl tęsė: 5. Pajauti (to feel); 6. Juoktis ir 7. Mylėti.

Klasėje atsirado tyla. Yra labai lengva matyti, ką žmogus padarė, ir tai vadinti stebuklais, bet pamiršti, ką Dievas yra padaręs dėl mūsų ir laikyti juos tik „kasdienybe“.

Vincas Kolyčius
Toronto

UŽRAŠAI TURI BŪTI VISOMIS KALBOMIS

Šv. Kazimiero lietuvių kapinių lankytojai ir turimų sklypų savininkai yra dėkingi Daliai Cidzikaitei už jos vedamąjį „Draugo“ dienraštį „Istorija, kurią padėjau į stalčių“.

Skaitytėji tikrai nesutiks su Dalios pasakymu, „padėjau į stalčių“, nes pasitikėti kapinių administracija negalima. Prisimintina, kaip buvo panaikintas užrašas „Švento Kazimiero lietuvių kapinės“, pakeičiant jį angliškų užrašų, kad tai yra tik „Katalikų kapinės“.

Kapinių lankytojai taip pat yra dėkingi Eleonorai Wideikis už jos

ryžtą netylėti. Administracijos pasakymas, kad užrašas taikomas katalikams, bet ne lietuviams, yra keistas.

Asmenys, atvykę į kapines ir perskaitę užrašus ne lietuvių kalba, nepagalvos, kad kapinės yra lietuvių įkurtos ir tik jiems buvo skirtos.

Iš kitos pusės, lietuviai susidarys nuomonę, kad jie yra išmetami iš savųjų kapinių. Jeigu reikia užrašų, jie turi būti visomis kalbomis.

Antanas Pauzuolis
Čikaga, IL

**PADEKA
A † A
VLADA PARGAUSKIENĖ
STANKAITYTĖ**

Mūsų mylima žmona, motina ir senelė mirė 2007 m. spalio 4 d.

Liūdesyje liko vyras Alfonsas, dukros Dana Murray su vyru Kevin ir vaikais Macy ir Shawn; Vida Burklow ir vaikai Ryan ir Amber su vyru Dan; sesuo Ona Baužys su vyru Juozu; sesuo Dana Stankaitytė; brolis Liudas su žmona Dalia ir sūnumis Liudu su žmona Jūlyte ir Aliu su žmona Deana ir vaikais Grant ir Aleana; kiti giminės ir draugai Amerikoje ir Lietuvoje.

Nuoširdi padėka dalyvavusiems koplyčioje atsisveikinime su velione ir aukojusiems šv. Mišioms, labdaros organizacijoms, už gėles ir užuojautas lietuviškoje spaudoje ir aukojusiems šeimos reikams. Taip pat dėkojame palydėjusiems velionę į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Dėkojame kun. A. Antanui Saulaičiui, SJ, už maldas koplyčioje ir atnašautas šv. Mišias Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje ir palydėjusiam velionę į amžinojo poilsio vietą. Dėkojame p̄relatui Ignui Urbonui už aukotas šv. Mišias koplyčioje laidotuvių metu ir Čikagos arkivyskupijos kurčiųjų kapelionui kun. Joseph Murcrone, verčiusiam pirštų kalba bažnyčioje ir laidojimo koplyčioje.

Dėkojame p. Jūratei Lukminienei vargonavusiai Mišių metu ir solistei p. Onai Blandytei-Jameikienei giedojusiai per šv. Mišias bažnyčioje.

Dėkojame karsto nešėjams, nuolatinių šv. Mišių užprašytojams ir už atsiųstas korteles.

Dėkojame Alfonso giminės atvykusiems į laidotuves iš Kanados.

Dėkojame Petkus Marquette laidojimo namų direktoriui už patarnavimą ir P. J. Matulaičio misijos raštinės sekretorei už Mišių koordinavimą ir misijos laikraščio redaktorei už turiningus pranešimus.

Labai ačiū.

Vyras Alfonsas ir artimieji Vlados giminės

Lietuvos Dukterų draugijai mirusių atminimui aukojo:

\$60 už savo šeimos mirusius – Halina Bagdonienė.

\$50 a.a. Gabrielės Dzirvonienės atminimui – Rasa Dilger.

\$20 a.a. Gražinos Makauskaitės atminimui – Nijolė ir Stasys Bikulčiai, Lilija Jasaitė, Vida Šilienė. **\$10** Birutė Lintakas, D. Karuža.

A. a. Zuzanos Pupienės atminimui – G. ir R. Rimkai, R. ir V. Sinkai, A. Sakalaitė, I. ir A. Draugeliai, A. ir M. Lauraičiai, I. Putrienė, D. Liubinskas, A. ir R. Šlapkauskai, A. ir A. Dziemian, G. Kazėnas, K. Kreivėnas, dr. J. Dėdinas, G. Juodikienė, V. Ruzga, V. ir Z. Brazilai. Viso **\$400**.

\$100 V. Mašiotienės atm. – Baniutė Kronienė.

Lietuvos Dukterys užjaučia ir nuoširdžiai dėkoja aukotojams, prašo jiems ir jų artimiesiems Dievo palaimos.

Lietuvos Dukterų draugijos adresas: 2735 W. 71 St., Chicago, IL 60629. tel. 773-925-3211.

PADEKA AUKOTOJAMS

Spalio 21 d. PLC, Lemont, Vitas Underys papasakojo apie žmones su negalia Lietuvoje. Ta proga klausytojai dosniai suaukojo \$3,718 sumą, kuri greitai pasieks Lietuvos neįgaliuosius. 14 anonimų aukojo \$604: 14 – \$104 ir vienas – \$500. Likusią \$3,114 sumą nuo \$4 iki \$500 suaukojo šie 58 aukotojai: D. Arlauskienė, R. Balčiūnienė, O. Barškėtis-Vainius, N. Buczek-Spurgis, I. ir D. Budrys, Z. Dapkienė, O. ir J. Daugirdai, R. ir P. Domanskiai, A. ir V. Gilvydžiai, A. ir J. Ivanauskai, V. Ivanauskaitė, K. ir I. Jakštai, P. Janušonienė, Jarūnienė, M. Jonušienė, A. Juozevičienė, L. ir A. Juraičiai, I. Jurjonienė, R. Juškaitis, E. Juzėnienė, A. Kamantienė, E. Karaliūnienė, I. Karoblytė, R. ir O. Kasparaičiai, R. ir N. Kašubos, P. ir R. Kiliai, J. ir G. Končiai, C. ir E. Kraučunai, V. ir R. Kučai, H. ir I. Lauciai, K. ir J. Laukaičiai, J. Lieponienė, A. ir R. Marchertai, K. E. Motusis, R. ir J. Mozoliauskai, A. Navickas, A. ir R. Ostis, J. ir I. Polikaičiai, R. Račkauskienė, A. ir Alė Razmai, Z. Ripskienė, R. Rudaitienė, V. ir R. Sinkai, D. Šlenienė, L. ir R. Šmulkščiai, V. ir A. Šoliūnai, K. Stasiulis, A. ir M. Tallat-Kelpšos, D. ir I. Tijiūnėliai, M. ir A. Triplett, J. ir S. Užupiai, A. Underienė, V. ir A. Vaitkai, J. ir I. Valaičiai, B. Vanagas, E. ir M. Vasiliauskai, R. Vencloviene, A. Vosylius.

Lietuvos neįgaliųjų vardu visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja popietės organizatorė ateitininkų korporacija Giedra.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦ **Jaunimo centro 50-mečio pokylio**, kuris vyks gruodžio 2 d., metu svečiai galės įsigyti dar dažais kvepiančią knygą „Jaunimo centrai – 50“. Kviečiame visus į Jaunimo centrą. 2 val. p. p. – šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje. 3 val. Jaunimo didžiojoje salėje vyks akademija ir meninė programa. Stalus ir pavienes vietas galite užsisakyti tel. 708-447-4501 (Milda Šatienė) arba 708-636-6837 (Anelė Pocienė).

♦ **Ateitininkų Kūčios vyks gruodžio 16 d.** Jaunimo centre. Mišios – 1 val. p. p., po jų – šventiniai pietūs. Kviečiame nedelsiant registruotis pas dr. Oną Daugirdienę tel. 630-325-3277 arba el. paštu: odaugirdas@hotmail.com. Palikdami žinutę būtinai atsakove ar laiške praneškite skambinusio telefono numerį, kad būtų galima patvirtinti skambučių registraciją. Bilietų kainos: vaikams iki 8 metų – nemokamai, jaunučiams, moksleiviams, studentams 10 dol., suaugusiems – 20 dol., pensininkams – 15 dol.

♦ **Netradicinis meno renginys** – paroda „Vandens ženklai“ ir paveikslų kūrimas gyvai įvyks šeštadienį, gruodžio 8 d., 6 val. v. Lietuvių dailės muziejuje PLC, Lemont. Dalyvauja dailininkai: Gintaras Pocius, Rolandas Kiaulevičius, Nora Aušrienė ir Alvydas Pakarklis. Kviečiame dalyvauti.

♦ **Gruodžio 22 d., likus dviem dienoms iki Šv. Kalėdų**, Lietuvių meno ansamblis „Dainava“ (meno vadovas Darius Polikaitis, koncertm. Ričardas Sokas), 7 val. v. kviečia visus į koncertą „Kur šviesa Tavoji“.

Marquette Park Švč. Mergelės Marijos Gimimo šventovėje. Būsime nušaidrinti sakralinės bei grigališkosios muzikos. Išgirsite ir specialiai šiai progai sukurtų kūrinių (muzika Ričardo Soko). Kamerinis orkestras bei solistai – Lijana Pauletti, Marcy Stonikas, Diane Busko-Bryks, Mike Gucwa ir David Dubois – atliks pagrindinį koncerto kūrinių, Camille Saint-Seans „Kalėdų oratorija“. Vakaro skaitovė – aktorė Audrė Budrytė. Bilietų kaina iš anksto – 8 dol. (jaunimui iki 18-kos) ir 18 dol. (suaugusiems); prie durų 10 dol. (jaunimui iki 18-kos) ir 20 dol. (suaugusiems). Bilietus galima įsigyti parduotuvėse: „Lietuvėlė“, „Dovanėlė“, kavinėse „Seklyčia“ ir „Bravo“. Juos taip pat patogų pirkti internete www.dainava.us arba paskambinus telefonu 800-494-8497. Mašinų aikštelė koncerto metu bus saugoma.

♦ **„Draugo“ prenumeratorių dėmesiui!** Dienraščio administracija prašo dabartinių ir būsimų skaitytojų, kad pratęsdami prenumeratą arba užsisakydami „Draugą“, parašytumėte ir savo telefono numerį. Norime užtikrinti, jog jūsų tel. numerius naudojame tik „Draugo“ reikalams, pvz., norint susisiekti sugrįžus atgal „Draugui“ ir panašiai.

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

Gruodžio 9 d. nuo 4 val. p. p. iki 10 val. p. p. pramoginių šokių studija „Baltija“ didelius ir mažus kviečia į Kalėdinį vakarą „KALĖDŲ ŽVAIGŽDĖS“

Vakaras vyks Belvedere Chateau, 8055 W. 103rd Street, Palos Hills, IL 60465.

PROGRAMOJE: Sportinių šokių kolektyvo „Baltija“ pasirodymas. Jus linksmins grupės „Cigarai“ nariai, Kalėdų senelis, Snieguolė, Nykštukas, pop choras „Svajonė“, vaikų estrados studija „Tu ir aš“.

Bilietus galima nusipirkti kavinėje „Smilga“, parduotuvėse „Lietuvėlė“ ir „Lithuanian Plaza (Palos Hills)“.

Kaina: suaugusiems – 65 dol., paaugliams (13-18 metų) – 35 dol., vaikams (4-12 metų) – 25 dol., vaikams iki 4 metų – 4 dol.

SU ŠIMTINE Į „DRAUGO“ ŠIMTMETĮ!

Draugo fondui aukuoja:

Dr. Augustinas Idzelis 200 dol., Sugar Grove, IL
Erika ir Edmund Brooks 100 dol., Oak Lawn, IL
Kazys ir Salomėja Daulys 100 dol., Chicago, IL
Elizabeth Diminskienė 100 dol., Smyrna, GA
Aniceta Januškienė 100 dol., Milton, MA
Duncan ir Liucija Hutcheon 100 dol., Oak Park, IL
Aldona Krištolaitis 100 dol., Chicago, IL
Kun. Vytas Memėnas 100 dol., Joliet, IL
Dr. Algis ir Jūratė Norvilai 100 dol., Oak Lawn, IL
Zenonas ir Stasė Obelinis 100 dol., Novelty, OH
Justinas ir Regina Pikūnai 100 dol., Haiku, HI
Viktoras ir Milda Šatai 100 dol., Riverside, IL
Aldona Šmulskštienė 100 dol., Chicago, IL

Draugo fondas nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams!

Susitikimas su Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos Nacionalinio komiteto „Pasaulio atmintis“ nare Jolita Steponaitiene

Nuotraukoje: Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos vadovybė. Iš kairės – Asta Dirmaitė, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos generalinė sekretorė, Jolita Steponaitienė, Lietuvos nacionalinio „Pasaulio atminties“ komiteto sekretorė, Rima Cicėnienė, Lietuvos nacionalinio „Pasaulio atminties“ komiteto pirmininkė.

Š. m. gruodžio 15 dieną, šeštadienį, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje kartu su Balzeko lietuvių kultūros muziejumi rengia susitikimą su Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos Nacionalinio komiteto „Pasaulio atmintis“ nare Jolita Steponaitiene, kuri taip pat yra Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos Retų knygų ir rankraščių skyriaus vedėja.

Renginio metu Jolita Steponaitienė plačiau papasakos apie Lietuvos nacionalinio „Pasaulio atminties“ komiteto veiklą bei tikslus – skatinti Lietuvos visuomenę ir po pasaulį išsibarsčiusius lietuvius labiau rūpintis dokumentiniu Lietuvos paveldu: ieškoti pasaulinės, regioninės ir nacionalinės reikšmės dokumentinio paveldo pavyzdžių archyvuose, bibliotekose, muziejuose, privačiose kolekcijose ir skleisti apie juos informaciją; sudaryti nacionalinį „Pasaulio atminties“ registrą.

Kita svarbi komiteto užduotis – skleisti informaciją apie nykstantį ir saugotiną dokumentinį paveldą, supažindinti su juo kuo platesnius visuomenės sluoksnius. Nacionaliniai

komitetai, bendradarbiaudami su šalies archyvais, muziejais, bibliotekomis, kitomis institucijomis ir fizikiniais asmenimis, gali inicijuoti atrinkti ir tvirtinti programai tinkamus projektus; rengti arba padėti rengti paraiškas programai „Pasaulio atmintis“, siūlyti dokumentinį paveldą įtraukti į Pasaulio registrą.

1992 m. pradėta UNESCO programa „Pasaulio atmintis“ siekiama iš užmaršties prikelti vertingas archyvų, bibliotekų, muziejų kolekcijas, jas išsaugoti ir padaryti prieinamas kuo platesniam žmonių ratui. Pirmasis Lietuvos nacionalinis komitetas „Pasaulio atmintis“ įsteigtas 1996 m. Komiteto veikla atnaujinta 2003 m.

Susitikimas su Jolita Steponaitiene vyks Balzeko lietuvių kultūros muziejuje gruodžio 15 dieną, šeštadienį, 7 val. v. Adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL. 60629. Telefonas pasiteiravimui – 773-582-6500.

Maloniai visus kviečiame dalyvauti šiame susitikime.

LR generalinio konsulato Čikagoje inf.

Lietuvybė juk aktuali ne tik dideliems, bet ir mažiems!

Lietuvių fondas laukia vaikų piešinių lietuviška tema ruošiamai LF spalvojimo knygelei.

Jeigu norite tapti vienu šios knygelės dailininku, piešinius kviečiame siųsti iki 2007 m. gruodžio 15 d.

LITHUANIAN FOUNDATION, INC.

14911 127th Street, Lemont, IL 60439, 630-257-1616
admin@lithfund.org www.lithuanianfoundation.org